

**Møte onsdag den 20. oktober 2010 kl. 10**

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 9):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

**Presidenten:** Representantene Jørund Rytman, Trygve Slagsvold Vedum, Gina Knutson Barstad, Jan Arild Ellingsen, Tove Karoline Knutsen, Linda C. Hofstad Helleland og Per Arne Olsen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter har tatt sete:

For Aust-Agder fylke: Marion Gunstveit Bojanowski

For Akershus fylke: Tone Liljeroth

For Finnmark fylke: Willy Pedersen

For Hordaland fylke: Eivind Nævdal-Bolstad

For Rogaland fylke: Terje Halleland

For Nord-Trøndelag fylke: Ingvild Kjerkol

For Østfold fylke: Stein Erik Lauvås og Tage Pettersen

Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Susanne Bratli fra og med 20. oktober og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Andre og tredje vararepresentant for Nord-Trøndelag fylke, Ingvild Kjerkol og Terje Sørvik, innkalles for å møte i permisjonstiden.

**Presidenten:** Terje Sørvik er til stede og vil ta sete.

Statsminister Jens Stoltenberg overbrakte 1 kgl. proposisjon (se under Referat den 21. oktober 2010).

**Presidenten:** Representanten Gunnar Gundersen vil framsette et representantforslag.

**Gunnar Gundersen (H) [10:02:57]:** På vegne av representantene Jan Tore Sanner, Arve Kambe, Svein Flåtten og meg selv vil jeg framsette forslag om å redusere tilgangen til informasjon i skattelistede og redusere faren for tilknyttet kriminalitet.

**Presidenten:** Representanten Steinar Gullvåg vil framsette et representantforslag.

**Steinar Gullvåg (A) [10:03:18]:** På vegne av representantene Sonja Mandt, Inga Marte Thorkildsen og meg selv tillater jeg meg å fremme forslag om å hindre kommunepolitikeres muligheter til å dra utilbørlig fordel av egne vedtak på et lokalt boligmarked.

**Presidenten:** Representanten Elisabeth Røbekk Nørve vil framsette et representantforslag.

**Elisabeth Røbekk Nørve (H) [10:04:01]:** På vegne av undertegnede, Frank Bakke-Jensen, Bjørn Lødemel, Trond Helleland, Siri A. Meling, Olemic Thommessen og Lars Myraune vil jeg framsette et forslag om bruksrettighetene i statsalmenningene.

**Presidenten:** Representanten Svein Flåtten vil framsette et representantforslag.

**Svein Flåtten (H) [10:04:33]:** På vegne av representantene Frank Bakke-Jensen, Elisabeth Røbekk Nørve, Arve Kambe, Gunnar Gundersen, Ingjerd Schou, Øyvind Halleraker og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om eierskifte i små og mellomstore bedrifter.

**Presidenten:** Representanten Christian Tybring-Gjedde vil framsette et representantforslag.

**Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:05:12]:** Jeg vil framsette to representantforslag.

**Presidenten:** Det går bra.

**Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:05:23]:** På vegne av representantene Ulf Leirstein, Anders Anundsen og meg selv ønsker jeg å fremme et representantforslag om å bedre rettssikkerheten for skattyterne, og på vegne av representanten Ulf Leirstein og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å forby dagens praksis for offentliggjøring av skattelistede, i kombinasjon med en ordning med konsesjon for tilgang til skattelistede ved konkret behov for informasjon om den enkelte skattyter.

**Presidenten:** Representanten Harald T. Nesvik vil framsette et representantforslag.

**Harald T. Nesvik (FrP) [10:05:58]:** På vegne av representantene Torgeir Trældal, Per Roar Bredvold, Ulf Leirstein og meg selv vil jeg fremme forslag om å senke kravet til aksjekapital for aksjeselskaper.

**Presidenten:** Og endelig ønsker representanten Torgeir Trældal å framsette et representantforslag.

**Torgeir Trældal (FrP) [10:06:30]:** På vegne av stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Roar Bredvold og meg selv ønsker jeg å legge fram et representantforslag om oppheving av bestemmelser om prisfastsetting av konsesjonspliktige landbrukseiendommer.

**Presidenten:** Samtlige forslag vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:07:07]

### Muntlig spørretime

**Presidenten:** Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. – Ingen har reist seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

**Siv Jensen (FrP) [10:07:43]:** I kjølvannet av offentliggjøringen av statsbudsjettet uttalte KS, kommunenes interesseorganisasjon, at det bare var så vidt kommunene klarte å holde hodet over vannet med dette budsjettet, og mange kommuner gir uttrykk for at det hjelper lite med investeringstilskudd all den tid de ikke har nok penger til drift av sykehjem.

Så kan man lese i Aftenposten i dag at regjeringen i dag har planer om å presentere en skryteliste over sin egen innsats. Skal man tro Aftenposten, har regjeringen til hensikt også å skryte av eldreomsorgen, i hvert fall i den grad at de mener å være i rute hva gjelder full sykehjemsdekning i 2015. Det kan i hvert fall fremstå som lite troverdig hvis statsministeren har tenkt å bruke dagen i dag på å skryte av eldreomsorgen når man hører på de tilbakemeldingene som kommer fra Kommune-Norge.

En av de store utfordringene for å få dette til, nå og i fremtiden, handler om bemanning. 70 000 kvinner er i dag i ufrivillig deltid. I enkelte kommuner i Norge har man hatt vellykkede prosjekter for å bidra til å redusere dette. Både i Harstad og i Bergen har man lansert to helt alternative modeller som har bidratt til at flere kvinner får heltidsarbeid gjennom at man har endret turnusen.

Mitt spørsmål til statsministeren er om dette er noe regjeringen vil gripe fatt i og prøve å få til mer landsomfattende avtaler, slik at enda flere kommuner kan sikre at kvinner som i dag ufrivillig jobber i deltidsstillinger, kan få heltidsstillinger og derved også bidra til at vi får flere årsverk raskere i helse- og omsorgssektoren.

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:52]:** Jeg mener at det er veldig viktig at vi bygger ut pleie og omsorg og eldreomsorg i landet vårt. Det er hovedgrunnen til at denne regjeringen har sagt at det er viktigere med fellesskap, med flere ansatte i kommunene enn nye milliarder i lavere skatt. Det har vi også gjennomført i praksis. Derfor har kommunene fått rundt 47 mrd. kr ekstra etter at vi overtok, og det har blitt rundt 40 000 flere ansatte i norske kommuner etter at vi overtok ansvaret. Det er omtrent fem–seks ganger så sterk vekst i antall ansatte i norske kommuner under denne regjeringen som under den forrige regjeringen, som Fremskrittspartiet støttet. Veldig mange av de årsverkene har kommet i pleie og omsorg og

er et uttrykk for en steg for steg-, skritt for skritt-utbygging av velferdstjenestene i Norge.

Vi har også lagt fram en egen plan for opptrapping av både årsverk og plasser i eldreomsorgen. Vi har lagt fram en plan om demensbehandling, og vi følger også opp det skritt for skritt.

Det betyr ikke at vi er fornøyd med tilstanden i norsk eldreomsorg, tvert imot. Vi mener det er mye som gjenstår, og det er derfor vi bevilger mer penger og gjennomfører flere tiltak også for å sørge for at flere kan jobbe heltid av dem som ønsker det.

Omfanget av ufrivillig deltid har gått betydelig ned under denne regjeringen, fra rundt 6 pst. av dem som jobber deltid, til rundt 4 pst. av dem som jobber deltid. Flertallet av dem som jobber deltid, gjør det jo fordi de ønsker det, men noen gjør det fordi de ikke får fulltids arbeid. Der har vi også lyktes med å redusere omfanget av ufrivillig deltid.

I budsjettet for 2011 har vi bevilget 25 mill. kr til ulike pilotprosjekter for å støtte opp under kommuner som ønsker å utprøve nye måter å organisere dette på, slik at man kan få mindre ufrivillig deltid og bedre utnytting av ressursene. Da ønsker jeg velkommen lokale initiativ og lokale forslag, og vi har penger til det på statsbudsjettet.

**Siv Jensen (FrP) [10:12:01]:** Det er altså et faktum at 70 000 kvinner jobber ufrivillig deltid, da først og fremst innenfor helse- og omsorgsyrkene. Det er klart at hvis flere av disse kommer over i full stilling, betyr det samlet sett betydelig flere årsverk til en sektor som skriker etter flere hender.

Når de beste resultatene for å redusere ufrivillig deltid er fremforhandlet lokalt, når det altså har gitt gode resultater, og man samtidig opplever at de mer sentrale fagforbundslederne har protestert mot dette, er utfordringen min til statsministeren igjen: Vil han ta et initiativ for å kalle inn partene sentralt for å prøve å finne en løsning på dette?

Vi hørte i forrige uke en debatt mellom Unio-leder Anders Folkestad og KS, hvor de sto i nøyaktig den samme skyttergraven som de har gjort i årevis i spørsmålet om å løse ufrivillig deltid. Dette løses jo i privat næringsliv, hvor turnus og skift er helt vanlig. Da er det riktignok menn det er snakk om, men de er da i 100 pst. stilling. Da bør det kunne løses også i det offentlige Helse-Norge.

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:13:09]:** Jeg er opptatt av å gjøre noe med ufrivillig deltid. Det er et område der det er viktig å gjøre noe av hensyn til dem som jobber ufrivillig redusert tid, og som ønsker å jobbe full tid eller i hvert fall i høyere stillingsbrøker. Men ikke minst er det viktig av hensyn til alle dem som kan få bedre tjenester innenfor pleie og omsorg, der det er mye ufrivillig deltid. Derfor er jeg stolt, men ikke fornøyd. Jeg er stolt av at vi har hatt en kraftig reduksjon i omfanget av ufrivillig deltid under denne regjeringen. Jeg er glad for at vi har bevilget egne penger i budsjettet for 2011 nettopp til dialog med partene, med kommunene om hvordan vi kan organisere dette på en bedre måte. Da er vi åpne for ulike ideer. Men jeg er altså ikke fornøyd, fordi vi er fortsatt ikke i mål.

Jeg tror at dialog med partene er nøkkelen, og den dialogen har vi satt i gang. Det vi nå gjør med pilotprosjekter, er et resultat av den dialogen om hvordan vi kan redusere ufrivillig deltid. Det aller viktigste vi gjør for at vi skal ha færre folk som er deltids arbeidsløse, er å holde orden i norsk økonomi, og det jobber regjeringen med hver dag.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Robert Eriksson.

**Robert Eriksson (FrP) [10:14:30]:** I sommer så vi at søkertallene bl.a. til sykepleierutdanningen gikk ned. En av årsakene til at de har gått ned de siste årene, er at det var vanskelig for mange rundt omkring i kommunene å få heltidsstilling. De fikk ikke en stilling stor nok til at den gikk an å leve av. Ergo valgte de å ta andre studieretninger for å få seg andre jobber.

Statsministeren er veldig stolt over at man i statsbudsjettet har lagt frem 25 mill. kr til prosjekter for å få ned ufrivillig deltid. Det er 70 000 mennesker som står utenfor, som ønsker større stilling. De 25 mill. kr gir i utgangspunktet 82 stk. per år mulighet til å få en stillingsøkning fra 50 pst. til 100 pst. Det kan ikke være noe som statsministeren er veldig fornøyd med og stolt over. Ønsker statsministeren å endre lovverket, slik at man kan få lokale godkjenningssavtaler, og at Arbeidstilsynet kan foreta de lokale godkjenningssavtalene?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:15:30]:** Jeg tror det er en misforståelse hvis representanten tror at de 25 mill. kr skal gå til – hva skal vi si – å styrke kommuneøkonomien slik at vi kan ansette flere på heltid. Der har vi brukt 47 mrd. kr til å gjøre det mulig for folk å ansette flere mennesker i norske kommuner på heltid, og de *har ansatt* mange flere på heltid: Det er omtrent 40 000 flere årsverk og 70 000 flere ansatte totalt, og mange på heltid. De 25 mill. kr skal gå til to ting. Det ene er å se på pilotprosjekter, se på nye måter å organisere dette på rundt omkring i kommunene, og det andre er å gi opplæring, kvalifisering, for å kunne hjelpe folk inn i heltidsstillinger.

Omfanget av ufrivillig deltid er fortsatt for høyt, men det er altså betydelig redusert under denne regjeringen. Det skyldes mange ting, men én viktig årsak er at vi har styrket kommuneøkonomien betydelig, slik at kommunene har hatt råd til å ansette flere. I tillegg har vi nå likestilt skift og turnus. Det var det denne regjeringen som gjorde med et eget lovforslag, og vi har også forhandlet tariffavtaler som tilpasser seg det.

**Presidenten:** Bent Høie – til oppfølgings-spørsmål.

**Bent Høie (H) [10:16:45]:** Dette spørsmålet dreier seg ikke bare om ufrivillig deltid, det dreier seg også om nye turnusordninger som kan bedre kvaliteten på tjenestene – at barn i barnevernet skal slippe å forholde seg til mange ulike voksenpersoner i løpet av en helg, at eldre mennesker skal slippe å ha et titall ulike personer som kommer hjem for å gi dem nødvendig pleie og omsorg. Dette reduserer bruken av tvang, det hever kvaliteten,

og mange lokale initiativ gjør også at dette gir fornøyde brukere, og det gir fornøyde ansatte.

Problemet er at det regelverket som denne regjeringen står for i arbeidsmiljøloven, hindrer denne lokale fleksibiliteten. Som Arbeiderpartiets ordfører i Skien sier: «Regelverket ser ut til å være et hinder for ordninger som gjør at flere kan få heltidsstillinger i helsesektoren.» Dette sier altså ordføreren i Skien, fra Arbeiderpartiet.

Vil regjeringen støtte Høyres forslag om å fjerne de sentrale bestemmelsene, slik at dette blir et spørsmål som kan gjøres opp mellom lokalpolitikere og de ansatte i kommunen, til beste for dem som får tjenester i kommunene?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:50]:** For det første har vi altså gjort mye på dette området, og det er vesentlig mindre med mindre stillingsbrøker nå enn det var under den forrige regjeringen. For det andre skal vi gjøre mer, og derfor setter vi i gang pilotprosjekter, ulike forsøktiltak, i kommunene. For det tredje tror jeg følgende er viktig, nemlig at vi har lang og god erfaring i Norge med at disse tingene lønner det seg å gjøre i dialog med partene i arbeidslivet. Hvis vi legger opp til konfrontasjon, får vi tid til mindre. Derfor har vi nå en god dialog med partene i arbeidslivet om hvordan vi kan få til bedre løsninger, både for de ansatte og for brukerne – ytterligere forbedringer i forhold til det som allerede er oppnådd på dette området. Jeg mener vi skal ha et åpent sinn, en åpen holdning, og vurdere ulike forslag. Vi har også varslet en egen stortingsmelding om arbeidsmiljø, der dette vil være et naturlig tema å ta opp.

**Presidenten:** Rigmor Andersen Eide – til oppfølgings-spørsmål.

**Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:18:52]:** Mange i utgangspunktet godt motiverte ungdommer som starter på videregående opplæring, faller fra. I helsefag velger halvparten bort utdanningen etter to år. I 2010 har kun 1 400 av de 2 800 som tar helsearbeiderfaget, søkt læreplass. Da hjelper det lite at rekordmange søker helse- og omsorgsfag. Elevene trekker fram at garanti om faste heltidsstillinger er viktig. Det er også klart at lav lønn, mye deltid og lav status også er en del av forklaringen. I 2008 var gjennomsnittsstillingsbrøken for hjelpearbeidere og omsorgsarbeidere 77 pst.

Vil statsministeren lytte til elevene og gå inn for at nyutdannede grupper innen helse- og omsorgsarbeid får rett til 100 pst. stilling?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:19:46]:** Igjen er det slik at det er viktigste svaret er å sørge for flere stillinger i pleie og omsorg, og det har regjeringen gjort, og det skal regjeringen gjøre enda mer av. Det har altså blitt 16 000 flere årsverk i pleie og omsorg etter at vi overtok. Det er mye, det er mer enn før, men vi ønsker enda flere, og derfor øker vi bevilgningen til kommunene og legger opp til ytterligere opptrapping. Og omfanget av ufrivillig deltid, altså de som er deltids arbeidsløse, har gått ned. Og

igjen: Vi er stolte av innsatsen, men vi er ikke fornøyd så langt med resultatene, og vi skal fortsette arbeidet.

Det viktigste tiltaket for å kunne tilby nyutdannede jobb, er altså å skaffe flere jobber, og det er vi i full gang med. Vi har lavere ledighet, og flere ansatte i pleie og omsorg enn noen gang før i Norge.

I tillegg har vi altså innført en lovbestemmelse fra 2006 som innebærer at de som har deltidsstillinger, skal ha fortrinnsrett til heltidsstillinger. Nå får vi se litt på erfaringene med det, pluss de forsøksprosjektene vi nå finansierer med 25 mill. kr rundt omkring i kommunene for å bidra til flere heltidsstillinger.

**Presidenten:** Da går vi til neste hovedspørsmål.

**Jan Tore Sanner (H) [10:21:02]:** Flere av Stoltenberg-regjeringens reformer renner ut i sanden. I forrige periode så vi at Regionreformen, som skulle gi oss sterke regioner, endte med et langt gjesp og kosmetiske endringer. I denne perioden er det Samhandlingsreformen som er utfordringen, en reform som ble solgt inn av Bjarne Håkon Hanssen – med nærmest vekkelsesmøter land og strand rundt – som er i ferd med å bli en skygge av seg selv. Samhandlingsreformen er viktig, for den skal sikre at barnevernsbarn, rusmisbrukere, psykisk syke, eldre og pleietrengende ikke skal være kateballer i systemet, men skal få et bedre tilbud. Nå ser det også ut til at den reformen kan renne ut i sanden fordi systemet blir viktigere enn brukerne.

På mandag satt statsministeren og holdt en eldre dame i hånden og fortalte at flere skal behandles på sykehjem og færre skal behandles på sykehus. Det statsministeren ikke fortalte, er at mange kommuner mangler ressurser, kompetanse og kraft til å gi innbyggerne et bedre velferdstilbud. Dette ble i dag bekreftet i NRK av både helsedirektøren og utdanningsdirektøren, som er veldig tydelige på at dagens kommunestruktur hindrer bedre velferdstilbud til befolkningen.

Vi har av Senterpartiet fått høre at det er forrige århundres kommunestruktur som skal være styrende for dette århundrets velferd til våre innbyggere. Det betyr at det er innbyggerne som må tilpasses systemet. Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvor står statsministeren i dette spørsmålet?

**Presidenten:** Statsminister Stoltenberg står der, og får nå anledning til å svare.

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:10]:** Ja, og mer enn det: Jeg står trygt plantet på Soria Moria-erklæringen. Der står alt det som – hva skal vi si – er verdt å stå på. Og der står det at vi nå legger opp til frivillighet når det gjelder kommunesammenslåing, slik den forrige regjeringen gjorde. Det er noe med tonefallet fra Høyre som er litt oppsiktsvekkende, som om dette på en måte var svaret på alle vanskelige spørsmål. Da er det rart de ikke gjorde noe i de årene de selv satt i regjering.

Vi har en debatt internt i Arbeiderpartiet om hvordan vi skal formulere oss foran stortingsvalget i 2013, og da vil vi

komme tilbake til spørsmålet om vi skal ha andre formuleringer knyttet til kommunesammenslåinger. Jeg mener at man skal ha et åpent blikk også i forhold til kommunestruktur. Vi har oppfordret og appellert til frivillighet når det gjelder kommunesammenslåing, men jeg advarer litt mot å tro at det er svaret på alle spørsmål.

Bare for å sammenlikne litt dimensjoner her: Det vi får til gjennom Pensjonsreformen, er anslått til rundt 3 pst. av nasjonalproduktet – innsparing, økt verdiskaping. Det er rundt 60 mrd. kr. Men så har Statistisk sentralbyrå anslått at med nær halvert antall kommuner vil det være rundt 2–3 mrd. kr., slik at det er noe med å få fram proporsjonene. Uten at jeg har sett nøye på de beregningene fra byrået, er det noe med proporsjonene i forhold til hva man tror man sparer med ulike reformer. Den store reformen denne regjeringen har gjennomført, i nær dialog med Stortinget, har vært Pensjonsreformen.

Vi gjennomfører nå en ny stor reform som heter Samhandlingsreformen. Men det er en reform der vi legger nye føringer inn i systemet, ved at vi legger inn finansieringsansvar for kommunene for ferdigbehandlede pasienter. Det har i årevis vært snakket om at pasienter som er ferdigbehandlet, skal ut av sykehus. Vi gjør noe med det ved å legge inn penger, slik at det blir lønnsomt for kommunene å ta ferdigbehandlede pasienter til kommunene, til hjemmesykepleie, hjemmehjelp, primærhelsetjeneste eller sykehjem, avhengig av hva slags pasienter vi snakker om, tilsvarende medfinansieringsansvar for behandling av pasienter, og et mye tettere samarbeid. Dette er vi i gang med. Vi kommer til å gjennomføre en fin reform også på samhandling, slik vi har gjort på mange andre områder.

**Jan Tore Sanner (H) [10:25:19]:** Jeg tror statsministeren misforstår hvis han tror at dette først og fremst handler om å spare penger. Det handler om å gi våre innbyggere et bedre tjenestetilbud. Det handler om barnevernsbarn, det handler om psykisk syke, det handler om rusmisbrukere, og det handler om eldre. Det er ikke bare Høyre som sier at man må se systemet, kommunestrukturen, i sammenheng med de nye reformene. Utdanningsdirektøren og helsedirektøren var tydelige på NRK i dag. LO og Unio har sagt nøyaktig det samme. De har forkastet det som Stoltenberg-regjeringen har spilt inn som et mulig fjerde forvaltningsnivå, nemlig en samkommune, og sagt at det er ikke svaret på de utfordringer vi nå står overfor.

Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Fremskrittspartiet fremmet en rekke forslag for å forbedre Samhandlingsreformen. Vi fikk en kald skulder fra Stoltenberg-regjeringen. Spørsmålet nå er om Stoltenberg vil være åpen for å se på, sammen med Høyre og andre partier, en kommune-reform når vi skal definere fremtidens velferdstilbud for våre innbyggere.

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:26:28]:** Først, når det gjelder tall, er mitt poeng egentlig bare å framheve at Pensjonsreformen er den som uten sammenlikning gir den største styrkingen av det økonomiske rommet for å finansiere velferd her i landet, og mye, mye større enn alle andre reformer vi har jobbet med de senere årene. Når det gjel-

der tallene for gevinster ved kommunesammenslåing, tar jeg forbehold om dem, for dem har jeg lest i avisene. Vi får heller komme tilbake til mer detaljerte beregninger av det når vi har fått ordentlige tall på det.

Jeg forstår at det også handler om kvalitet, og det vi har lagt opp til når det gjelder Samhandlingsreformen, er at kommunene kan samarbeide. Vi ser at mange småkommuner får til veldig gode løsninger, f.eks. på helse. Noe av det vi ønsker mer av, er lokalmedisinske sentre, slik at folk slipper å bli sendt lange veier til sykehus, men kan behandles nær der de bor.

Jeg har vært på Fagernes. Der er det flere småkommuner som har gått sammen om et lokalmedisinsk senter – et fantastisk tilbud, man slipper å reise til Lillehammer. Alta og Stjørdal har det samme. Mange kommuner går sammen og lager lokalmedisinske sentre. Der kan man få dialyse, man kan få cellegift, man kan få behandling man normalt fikk på sykehus, på en trygg og forsvarlig måte uten å reise langt.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Trond Helleland.

**Trond Helleland (H) [10:27:50]:** Statsministeren sier at han står trygt plantet på Soria Moria, og at de legger opp til frivillighet når det gjelder kommunesammenslåing. Ja, gjør egentlig regjeringen det? Hvilke tiltak er det som stimulerer kommunene til å slå seg sammen i det systemet vi har i dag?

Det ble nettopp lagt fram et nytt inntektssystem for kommunene, der de minste kommunene kommer bedre ut, der man styrker kommunene med under 1 000 innbyggere. Ordføreren i Hof sier nå i dag at hvis de skal slå seg sammen med en nabokommune, vil de tape 8 mill. kr.

Hva slags stimulanser er det regjeringen har lagt opp til for å gi innbyggerne et verdig og kvalitativt godt tilbud? KS har enstemmig sagt nei til regjeringens columbi egg om samkommuner, og da er spørsmålet til statsministeren: Har regjeringen noen politikk for dette overhodet, eller har Senterpartiet vetorett ut denne stortingsperioden når det gjelder kommuneendringer og kommunesammenslåinger?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:54]:** Denne regjeringens politikk når det gjelder kommunesammenslåinger, er til forveksling lik den forrige regjeringens politikk, og det er at vi legger opp til frivillighet. Det er jo fordi vi er enige om at det beste er at kommunene selv finner ut, lokalt forankret, hva som er den beste kommunestrukturen. Så foregår det en diskusjon også i Arbeiderpartiet om det er nødvendig med sterkere virkemidler. Det får vi ta stilling til når vi vedtar vårt program for neste stortingsperiode.

For øvrig er det slik at hvis det er store gevinster ved kommunesammenslåinger, ikke minst når det gjelder tjenester og kvalitet, må man også tro at man ser det lokalt i forhold til de gevinster som innbyggere i kommunene kan få gjennom å slå seg sammen. I tillegg er det slik at jeg tror at når det gjelder kommunestruktur, gjelder det ikke selve kommunestrukturen, men om man vil ønske å

ta fatt i f.eks. skolestruktur – den type ting. Det er der de store og vanskelige beslutningene ligger, og som mange kommuner sliter med enten de er store eller små i dag.

**Presidenten:** Gjermund Hagesæter – til oppfølgings-spørsmål.

**Gjermund Hagesæter (FrP) [10:30:04]:** Hovedgrunnen til at vi har så mange små kommuner i dag, er at vi har eit inntektssystem som belønner små kommuner for å vere uhensiktsmessig små.

Kommunalkomiteen var nyleg i Nord-Trøndelag, og der blei vi orienterte om at kommunane Mosvik, med 850 innbyggjarar, og Inderøy, med 5 900 innbyggjarar, planlegg å slå seg saman. Problemstillinga er her at dersom desse kommunane slår seg saman, vil dei få reduserte inntekter på 14 mill. kr per år. Rådmannen hadde rekna ut at noverdien av eit slikt inntektstap over 40 år vil vere 145 mill. kr. Då er spørsmålet mitt: Synest statsministeren det er rimeleg at innbyggjarane i Mosvik og Inderøy kommunar skal måtte betale 145 mill. kr til den rike staten for å få lov til å slå seg saman?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:31:11]:** Jeg kjenner ikke til de tallene, men det vi har lagt inn i inntektssystemet for kommunene, er at kommuner som slår seg sammen, for det første får støtte til utredninger og selve prosessen, og for det andre et inndelingstilskudd, som er en kompensasjon til sammenslåtte kommuner for reduksjon i rammetilskuddet som følge av kommunesammenslåinger. Det er et tilskudd som nettopp kompenserer for reduksjonen i basistilskuddet fordi det er to mindre kommuner som blir én større kommune.

Når det gjelder det inntektssystemet vi la fram nå i vår, er det basert på objektive kostnadsnøkler og har egentlig ikke noe med store eller små kommuner å gjøre. Det er basert på objektive kostnadsnøkler som jeg tror vi ikke skal politisere når det gjelder kommunenes inntekter og kostnadskompensasjon.

**Presidenten:** Laila Dāvøy – til oppfølgings-spørsmål.

**Laila Dāvøy (KrF) [10:32:08]:** Det er mye som ser ut til å kunne rakne med Samhandlingsreformen.

Jeg har et spørsmål om lokalsykehusstrukturen. Det er en enorm utrygghet rundt i landet vårt – blant befolkningen, blant politikere. Man vet rett og slett ikke hvem som styrer prosessene. Det er forslag om nedlegging og avvikling av sykehus og avdelinger. En etter en tas oppgaver bort fra lokalsykehusene.

I går leste vi i Nationen at «regjeringens utkast til ny helseplan gjør det naturlig å se på alle nedleggingssaker på nytt». Det sa senterpartileder Liv Signe Navarsete i går. Hun sa videre:

«Jeg mener det som står om avstand, geografi og tilgjengelighet som kriterier, gjør at forslagene som allerede ligger må ses på med nye øyne, og at de nye kriteriene må legges mer til grunn.»

Mitt spørsmål er om det betyr at alle pågående admi-

nistrativt styrte prosesser angående lokalsykehus nå blir stoppet i påvente av disse nye kriteriene som skal legges til grunn, og i påvente av høringen. I så fall er det gledelig.

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:33:16]:** Regjeringens politikk på dette området ligger fast og bygger på Soria Moria. Der står det – og det mener vi – at ingen lokalsykehus skal legges ned. Men vi er åpne for, og mener at det er nødvendig, å se på arbeidsdelingen, ansvarsfordelingen, mellom ulike sykehus. Der er det ulike prosesser ulike steder, og det håndteres av de ulike helseforetakene. Men dersom helseforetakene fremmer forslag som er i strid med regjeringens politikk, kan regjeringen gripe inn – og da vil vi gripe inn. Det systemet vi har i dag, er at helseforetakene tar stilling til struktur, men gjør de vedtak eller legger opp til vedtak som er i strid med det regjeringen mener er riktig, så griper regjeringen inn. Og det vet helseforetakene.

**Presidenten:** Vi går til neste hovedspørsmål.

**Dagfinn Høybråten (KrF) [10:34:05]:** Jeg har lagt merke til at statsministeren når han svarer på spørsmål om eldreomsorgen i dag, tyr til Göran Perssons gamle slagord om at han er stolt, men ikke fornøyd. Jeg skal ikke minne statsministeren om at Göran Persson tapte valget på det slagordet.

Jeg skal komme til en sak der Kristelig Folkeparti både var stolt og fornøyd, nemlig da vi inngikk en avtale med regjeringen om å få gjennomført vår viktigste valgkampsak fra 2007, verdighetsgarantien – kravet om at eldre mennesker skal ha rett til en plass, skal ha rett til verdig omsorg, kvalitet, når det gjelder både den medisinske, den omsorgsmessige og den kulturelle og åndelige delen av omsorgen.

Vi ble enige om – daværende helseminister Bjarne Håkon Hanssen uttrykte det vel slik: Dette skal koste penger, og kommunene skal kompenseres. Det ble også skrevet inn i det forslaget som ble sendt på høring. Derfor ble vi veldig overrasket, for å si det mildt, da vi på mandag leste forslaget til ny kommunal helse- og omsorgslov, der verdighetsgarantien, kravet om og rettighetene til en plass og til en verdig omsorg, er videreført sånn som vi var enige om, men hvor det plutselig står at dette er i samsvar med gjeldende rett, så dette kommer ikke til å koste noen penger, og kommunene skal ikke få noe ekstra.

Jeg regner med at dette er en glipp, for jeg kjenner statsministeren som en meget ordholden mann, og når fem partier her i stortingssalen har en avtale om at dette er en endring av rettstilstanden, den skal koste penger, og kommunene skal få det kompensert, så regner jeg med at når denne forskriften og lovendringen trer i kraft 1. januar 2011, altså om få måneder, så ligger pengene til kommunene på bordet. Jeg ber statsministeren om å bekrefte at det blir slik.

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:36:08]:** For det første er det helt riktig som representanten Høybråten sier, at jeg har stjålet dette med stolt, men ikke fornøyd, fra

Göran Persson. Jeg stjeler mer fra ham, vi stjal hele slagordet «Alle skal med» fra svenske sosialdemokrater. De tapte valget på det, vi har vunnet to valg på det samme slagordet og det samme budskapet og har tenkt å fortsette med å stjele fra svenske sosialdemokrater.

Så til saken. Det er riktig at vi har et forlik om verdig eldreomsorg, om verdighetsgarantien. Vi kommer til å fastsette en forskrift før jul som sikrer det.

Jeg skal gi all honnør til Kristelig Folkeparti og Dagfinn Høybråten og til Venstre for at de har presset på og deltatt i et viktig forlik, eldreforliket, og oppfølging av det med verdighetsgarantien. Den forskriften vil bli fastsatt, og der vil vi tydeligere enn noen gang før si hva som menes med en verdig og forsvarlig eldreomsorg. Det finnes ikke en slik samlet oversikt i dag, det vil være samlet i én forskrift og være klart og tydelig. Det har i seg selv en verdi. Der vil det stå slike ting som at alle har krav på riktig og forsvarlig boform ut fra den enkeltes behov, et variert og tilstrekkelig kosthold, tilpasset hjelp ved måltider, mest mulig adgang og mulighet til et normalt liv med normal døgnrytme og å komme ut, nødvendig hjelp til personlig hygiene, osv.

Når dette skal stå i en forskrift, er det fordi vi så eksempler på at disse minimumstingene ikke ble oppfylt. Og da ble Kristelig Folkeparti urolig og vi urolige. Derfor kommer det en forskrift der dette slås fast. Det innebærer at kommunene må bruke penger. Derfor har det kommet mer penger i de frie inntektene. I tillegg skal det komme penger til utbygging av både sykehjemsplasser og omsorgsboliger og flere stillinger i årene som kommer.

Det kommer til å koste penger å sikre en god og verdig eldreomsorg i landet vårt.

**Dagfinn Høybråten (KrF) [10:38:07]:** At statsministeren stjeler fra andre for å drive valgkamp, har også Kristelig Folkeparti erfart. I valgkampen i 2009 sendte statsministeren et brev til samtlige pensjonister hvor han skrøt av verdighetsgarantien som skulle bli gjennomført, og unnlot å nevne opphavsretten til forslaget. Det lot vi ligge da. Jeg skal ikke gjøre noe større nummer av det nå, annet enn å si at jeg skjønner at dette er en metodikk vi må regne med også framover fra statsministerens parti.

Tilbake til spørsmålet, som jeg følte jeg ikke fikk et klart svar på. Det står altså i det dokumentet statsministeren selv var med og presenterte mandag, at forslaget – det gjelder rettighetsfesting av verdighetsgarantien – ikke vil «medføre økonomiske (...) konsekvenser». Jeg gjentar spørsmålet: Er det en misforståelse? Vil statsministeren sørge for at når den forskriften han nå varsler blir vedtatt før jul, og som skal tre i kraft 1. januar, legges fram, vil kommunene bli kompensert, slik vi har vært enige om?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:16]:** Jeg vil fortsatt la meg inspirere – jeg tror det er et bedre ord enn stjele – av mange ulike politikere i inn- og utland. Jeg mener at noe av det politikk handler om, er nettopp å få erfaringer, lære av hverandre og så legge fram en politikk basert på det.

Verdighetsgarantien er noe vi har jobbet fram sammen,

og som jeg mener er et viktig politisk håndverk, der også Kristelig Folkeparti har spilt en vesentlig rolle.

Når det gjelder verdighet og verdighetsgarantien: Det vil bli fastsatt en forskrift. Den forskriften innebærer at kommunene må bruke mer penger på eldreomsorg. Det har de allerede gjort. Og det skal de gjøre i årene som kommer, for hvis vi skal sikre alle en mest mulig normal døgnrytme, forsvarlige boforhold osv., kommer ikke det av seg selv. Det er derfor vi har disse andre planene, om 12 000 nye årsverk, om 12 000 nye plasser. Etter hvert vil vi også komme med oppfølging av demensplanen, å ha dagtilbud for demente.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først Laila Dāvøy.

**Laila Dāvøy (KrF) [10:40:33]:** Jeg er ganske sjokkert, opprørt. Det er ikke bare Kristelig Folkeparti regjeringen her fører bak lyset – jeg vil si det så sterkt – men også velgerne. Jeg siterer statsministeren i valgkampen:

«Vi vil (...) innføre en verdighetsgaranti som styrker de eldres rettigheter, og som hever kvaliteten i eldreomsorgen.»

I høringsutkastet som Kristelig Folkeparti fikk lov til å være med og utforme sammen med daværende helse- og omsorgsminister Bjarne Håkon Hanssen, står det svart på hvitt at kommunene skal kompenseres for utgiftene. I dag står det i et høringsnotat at dette ikke vil «medføre økonomiske (...) konsekvenser» for kommunene. Vil det ikke medføre konsekvenser for kommunene når vi skal heve kvaliteten og gi rettigheter til de eldre? Det er klart det kommer til å koste masse penger. Jeg spør igjen: Vil regjeringen virkelig ikke at det skal følge penger med den nye forskriften? Hvordan skal vi da få mer kvalitet i eldreomsorgen?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:41:44]:** Det har kommet mer penger, og det skal komme mer penger. Det kommer penger til ulike formål og til ulike deler av eldreomsorgen. Det kommer penger til flere plasser, og det kommer penger til flere årsverk. Vi har også varslet at det skal komme penger – men de kommer ikke nå, de vil komme noe senere – til oppfølging av dagtilbud for demente. Det står både i Soria Moria-erklæringen og i eldreforliket. Alt dette vil koste, alt dette vil kreve penger.

I tillegg får vi altså en klargjøring av eldres rettigheter ved at vi for første gang får inn en bestemmelse om krav om en verdig eldreomsorg. Det kommer inn i pasientrettighetsloven og i ny kommunal helse- og omsorgslov. For å presisere hva verdig eldreomsorg er, skal vi lage en forskrift der det presiseres – forsvarlig boform, normal døgnrytme, variert kosthold osv. Nettopp fordi vi vet at dette er viktig, gjør vi noe.

**Presidenten:** Jon Jæger Gåsvatn – til oppfølgingsspørsmål.

**Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:42:59]:** Statsministeren har på inn- og utpust hevdet at regjeringen skal sikre

sykehjemsplass til alle som trenger det. Vi ser at kommunene i stor skala avhjemler sykehjemsplasser og gjør dem om til omsorgsboliger. Nå har vi fått en ny helseplan og en ny helselov til høring, uten noe som helst forslag om rettighetsfesting av sykehjemsplass. Mine konkrete spørsmål til statsministeren blir da: Hvor mange netto fullverdige sykehjemsplasser må bygges innen 2015 for at statsministeren skal kunne oppfylle sine løfter og sikre alle som trenger det, en sykehjemsplass? Hva er begrunnelsen for at regjeringen ikke vil lovfeste retten til sykehjemsplass, slik at alle de som har behov for det, kan få verdig pleie og omsorg på det beste og mest effektive omsorgsnivået – når behovet oppstår?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:43:43]:** Det vi gjør, er å sende ut et forslag om å lovfeste retten til en verdig eldreomsorg. Det gjør vi i to lover, i pasientrettighetsloven og i den nye kommunale helse- og omsorgsloven.

Og så kan man spørre: Hva er verdig eldreomsorg? Jo, det presiseres i en forskrift. Jeg kan gjenta det, det er f.eks. at man skal ha en forsvarlig boform tilpasset den enkeltes behov og et variert og tilstrekkelig kosthold. Det er mange andre veldig presise krav til hva en verdig eldreomsorg er.

Så forbedrer vi og klargjør klageadgangen. Hvis man mener at man ikke får en verdig eldreomsorg, skal det være tydeligere og enklere klageadgang. Nå er det tre ulike klagesystemer. Vi skal ha ett klagesystem. Vi skal altså sikre alle heldøgns omsorg, enten det er på sykehjem, i omsorgsboliger eller f.eks. i hjemmetjenesten. Og det skal være i lov og forskrift som man kan klage på.

**Presidenten:** Sonja Irene Sjøli – til oppfølgingsspørsmål.

**Sonja Irene Sjøli (H) [10:44:51]:** Under behandlingen av Samhandlingsreformen gikk Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet inn for et forlik med regjeringen, slik vi har tradisjon for i store, viktige saker.

Vi sto sammen om 42 konkrete tiltak for å bedre reformen. Men selv om regjeringen mener at helsetjenesten skal samhandle mer, ville den altså ikke samhandle med opposisjonen for å få dette på plass – den viste oss faktisk en kald skulder. Med de forslagene som ble lansert mandag, gjør regjeringen et forlik enda vanskeligere. Høyre foreslo et kompetanseløft for de ansatte i kommunene for å sette dem i stand til å løse flere oppgaver. Regjeringen er mest opptatt av å telle hender og glemmer at god omsorg også handler om kvalitet og kompetanse. Vi foreslo å rekruttere dedikerte sykehjemsleger gjennom god lønn og kompetansetiltak, mens regjeringen istedenfor foreslår å overlate de sykeste eldre til de mest uerfarne legene, nemlig turnuskandidatene.

Er statsministeren fortrolig med og stolt av å være den første som i nyere tid presser igjennom en helsereform uten bred støtte i Stortinget?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:45:57]:** Forslaget er jo ikke fremmet for Stortinget ennå – vi kommer med lovforslaget til våren. Vi har nå en bred høring der vi ber

om innspill og kommentarer – det er jo sånn vi gjør ting i Norge. Vi sender ting på høring, så uttaler mange ulike folk seg – her har vi faktisk lagt opp til en nettbasert høring på helse- og omsorgsplanen – og så vil vi fremme vårt forslag for Stortinget. Der vil vi bl.a. legge vekt på kompetanse – og vi har allerede lagt stor vekt på kompetanse i bl.a. oppfølgingen av det vi gjør innenfor helse og omsorg. Det handler om at vi har fått flere utdannede – altså flere med fagkompetanse inn i pleie- og omsorgssektoren – det handler om å øke utdanningskapasiteten, og det handler ikke minst om at vi har fått en vesentlig bedring av legedekningen på sykehjem. Så kompetanse trenger vi. Vi trenger varme hender og kloke hoder i pleie og omsorg, og vi jobber for begge deler.

**Presidenten:** Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

**Abid Q. Raja (V) [10:47:00]:** Representanten Høybråten har forklart på en god måte hva verdighetsgarantien skal sikre. Jeg deler Høybråtens ønske om at eldre mennesker skal sikres en minstandard når det gjelder boform, rehabilitering, oppfølging av lege osv. Men for å kunne tilby et bedre omsorgstilbud til eldre over hele landet kreves det mer kompetanse og flere fagfolk. Statsministeren advarer mot å tro altfor mye på kommunesammenslåingen. Med respekt å melde: Disse spørsmålene er så viktige at statsministeren ikke bør avvise dem med å vise til hva den forrige regjeringen gjorde og ikke gjorde, slik han svarte representanten Sanner. Slikt drar ned politikkenes renommé. Vi må kunne handle annerledes i dag enn å se på hva som eventuelt skjedde for 5–10–15–20 år siden.

Spørsmålet er: Mener statsministeren at det er like enkelt å bygge opp kompetansen i eldreomsorgen med dagens 431 kommuner, eller deler statsministeren Venstres syn at kommunene må bli større og mer robuste for å kunne gi innbyggerne bedre tjenester og mer kvalitet, slik verdighetsgarantien lover?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:47:59]:** Det som i hvert fall er helt klart, er at denne regjeringen, i samarbeid med alle landets kommuner, har greid å styrke kompetansen og kvaliteten innenfor pleie og omsorg i Norge gjennom de senere årene. 16 000 nye årsverk – en stor andel med fagutdanning, flere med både helsefaglig og sosialfaglig utdanning – og en klar økning av legedekningen på sykehjem. Alt dette er et klart uttrykk for økt kompetanse innenfor pleie- og omsorgssektoren i Norge.

For det andre har vi altså sett – og det ønsker vi mer av gjennom Samhandlingsreformen – at mange kommuner samarbeider. Ikke minst er vi veldig fornøyd med at flere kommuner – og nå vil vi også legge til rette for det økonomisk – samarbeider om lokalmedisinske sentre, der man kan få et tilbud som ligger et sted mellom sykehjem og sykehus. Det vil avlaste sykehusene, men først og fremst vil det gi et bedre tilbud til den enkelte pasient. De kan få et tilbud nærmere hjemmet, kanskje bo hjemme i større grad, og altså få et bedre kvalitetstilbud enn det de får i dag.

**Presidenten:** Vi går videre til neste hovedspørsmål.

**Trine Skei Grande (V) [10:49:16]:** Jeg har tenkt å begynne med å gratulere statsministeren med hovedrollen i den nye boken som heter «Klimaparadokset», og så tenkte jeg at jeg skulle spørre om klimaforliket. For i 2008 ble det inngått et forlik her i Stortinget med Venstre, Høyre og Kristelig Folkeparti der vi gikk inn for tiltak innenfor både fornybar energi, forskning og teknologiutvikling, og tiltak innenfor transportsektoren for å få ned klimautslippene. Så ser vi at statsbudsjettet for 2011 legger til grunn en økning til 58 mill. tonn CO<sub>2</sub> i 2020. Det er en økning på 13 pst. i forhold til dagens nivå, så vi er nå på stø kurs mot et brudd på det som var avtalen her i huset. Jeg skal gi noen eksempler. Når det gjelder bistanden: Kuttene på tiltak mot avskoging, klimatiltak, i utviklingsland skulle ikke gå ut over bistandsprosenten. Innenfor forskning ser vi at bevilgningene i 2011 på dette området har gått ned med 37,7 mill. kr. Forskningsrådet beklaget i høringen i utdanningskomiteen i går at det nivået som er bygget opp gjennom klimaforliket, ikke er opprettholdt, og at de forventningene som avtalen skapte, ikke har blitt innfridd.

Dette mener vi i Venstre er farlig nær et brudd på klimaforliket. Så mitt spørsmål til statsministeren er ganske enkelt: Hva vil statsministeren gjøre for å få statsbudsjettet 2011 til å henge sammen med den avtalen han gjorde med Venstre og andre partier i denne salen i klimaforliket?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:03]:** For det første vil jeg takke for gratulasjonen. «Klimaparadokset» er en leseverdig bok. Selv synes jeg det var interessant å lese hva jeg hadde sagt, og var enig i hvert ord – bortsett fra spørsmålene, kanskje. Men det er i hvert fall et uttrykk for et ønske om å si noe sammenhengende og helhetlig om en av vår tids aller største utfordringer, nemlig klimaproblemet, i sammenheng med en annen av vår tids største utfordringer, nemlig fattigdomsproblemet – å snakke om det i sammenheng, som vår tids samlede største utfordring: fattigdom og klima.

Når det gjelder de tallene i nasjonalbudsjettet, er det jo slik at det som legges fram der, er utslippsbaner, basert på uendret politikk – det er jo hele poenget med at vi har en referansebane. Det hadde vi også i nasjonalbudsjettet for 2007, som klimaforliket er bygget på – og så lager man tiltak i forhold til det. Så det at man legger fram referansebaner basert på uendret politikk, er jo ikke det samme som å si at det er det som kommer til å skje, men det er det som kommer til å skje hvis man *ikke* gjør noe – og regjeringen har tenkt å gjøre noe. For det andre er det – med all respekt for dem som lager disse banene – vanskelig å lage sikre baner. Akkurat nå har vi vesentlig lavere utslipp enn det vi regnet med både i 2008 og i 2009 – kanskje også i 2010 – fordi vi har hatt et økonomisk tilbakeslag, slik at vi ligger svært godt an når det gjelder å følge opp våre Kyoto-målsettinger og også overoppfylle dem med 10 pst.

Så er vi opptatt av at klimaforliket har ført til økt forskning og økte bevilgninger til Transnova. De nøyaktige tallene når det gjelder Samferdselsdepartementet, har ikke jeg her nå, men det har i hvert fall vært en samlet økning til klimaforskning fra denne regjeringens side.



**Trine Skei Grande (V) [10:52:56]:** Jeg må tolke statsministeren sånn at han ikke er kjent med de kuttene som er gjort i eget budsjett. De tallene jeg forholder meg til, er tallene til Forskningsrådet, som viser et kutt på 37,7 mill. kr på alle kjerneområdene i klimaforliket. Så jeg vil gjenta spørsmålet mitt: Kanskje statsministeren vil gripe inn og se om han får gjort noe med de kuttene som er lagt fram i budsjettet på de områdene vi var enige om at vi skulle satse på?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:53:23]:** Vi har et ambisiøst budsjett. Vi satser veldig mye på veldig mange ulike klimaområder i dette budsjettet. Vi øker bl.a. bevilgningene til Transnova. Vi øker betydelig innsatsen til jernbane. Det har vi gjort over mange år. Det har også vært økninger i bevilgninger til ulike former for klimaforskning. Det er det jeg kan si om dette budsjettet nå – nå ligger det i Stortinget.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først fra representanten Abid Q. Raja.

**Abid Q. Raja (V) [10:54:03]:** Hva statsministeren i stad svarte på mitt spørsmål, vet jeg ikke, det var iallfall ikke på det jeg spurte om. Jeg lærer imidlertid mye om spørsmålsbesvaresteknikker som vararepresentant her på Stortinget. Det skal jeg ta med meg videre i mitt virke. Jeg prøver i alle fall på nytt på dette nye temaet.

Regjeringen har nettopp gjennomført Klimakur 2020. Venstre hadde håpet at man allerede i statsbudsjettet for 2011 ville begynne å ta i bruk noen av forslagene. Men vi registrerer at regjeringen har uttalt at den vil komme tilbake med forslag til tiltak i egen klimamelding høsten 2011. Mitt spørsmål til statsministeren er i så måte veldig enkelt: Kan statsministeren garantere at Stortinget får en klimamelding høsten 2011? Og: Kan statsministeren garantere at meldingen inneholder minst like gode nasjonale klimamål som det ble avtalt i klimaforliket?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:54:53]:** Først til hva jeg svarte på det forrige spørsmålet. Jeg svarte at små kommuner kan også få til gode helsetjenester, og at Samhandlingsreformen ikke er avhengig av en endring i kommunestrukturen. Så kan man gjerne ha en debatt om kommunestrukturen, men Samhandlingsreformen, slik vi nå legger den opp, er fullt mulig å gjennomføre uten en dramatisk endring i kommunestrukturen, og jeg viste til eksempler på det.

Så til spørsmålet: Jeg bruker veldig sjelden ordet «garantere», men vi har lagt opp til og er i arbeid med å legge fram en stortingsmelding om oppfølging av Klimakur i 2011. Jeg kan ikke se noen grunn til at vi ikke vil gjøre det. Der vil vi nettopp både følge opp de analysene som ligger i Klimakur, men også følge opp den forrige klimameldingen.

Så har jeg lyst til å understreke at det er ikke slik at fordi om vi nå venter på en stortingsmelding, så gjør vi ikke noe. Vi har mer enn nok å drive med når det gjelder oppfølging av ulike klimatiltak som allerede er vedtatt.

Derfor øker vi innsatsen for fornybar energi, og derfor satser vi på kollektivtransport og mange andre viktige tiltak for å få ned utslippene.

**Presidenten:** Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgings spørsmål.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:56:16]:** Klimakur, som statsministeren refererer til, er et dokument som viser at klimaforliket ikke kan gjennomføres uten at en sløser bort store penger på kostbare symbolprosjekter uten særlig virkning.

Referansebanen som statsministeren viser til, er ikke «business as usual» uten noen tiltak. Referansebanen forutsetter faktisk at en skal rense både Mongstad og Kårstø innen 2020. Samtidig har Gassnova, som regjeringen mener er de beste i verden på å anslå CO<sub>2</sub>-renseteknologi, sagt at en ikke bør utvikle to parallelle fullskala CO<sub>2</sub>-renseprosjekt. Ergo: En bør først bygge Mongstad, og hvis det funker, så bør en bygge på Kårstø. Det betyr at Kårstø tidligst kan rense i 2022.

Det synes jeg er en fornuftig ressursbruk for å være sikker på at vi får mest igjen for pengene – det er også en tilnærming som statsministeren som regel har. Men i denne saken har han blitt bundet av SV i Soria Moria, der alle gode ting står nedfelt, ifølge statsministeren selv, til å gjennomføre Kårstø koste hva det koste vil. Vil statsministeren bryte igjennom et slikt «gridlock» og sørge for at Kårstø skrinslegges inntil Mongstad-teknologien funker, selv om det betyr at klimaforliket ikke gjennomføres?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:57:27]:** Først bare til hva referansebanen er og ikke er: Referansebanen er en bane der man beregner utslippene basert på de vedtatte tiltakene – ikke på nye tiltak. Der er, som representanten sier, både Kårstø og Mongstad lagt inn innen 2020.

Så er det i prinsippet selvfølgelig tenkelig at man både kommer med nye tiltak, eller eventuelt justerer gamle tiltak – det gjør man jo løpende, og ting skjer framover mot 2020, helt sikkert både plusser og minuser. Men ett holdepunkt må man ha, og det er referansebanen.

Når det så gjelder Kårstø, har vi ventet med å gå videre med det fordi vi nå har fått de nye tallene og de nye beregningene. Og så går vi videre med Mongstad. Det gjør vi slik vi har varslet Stortinget, nemlig i to trinn. Jeg mener at vi får et meget godt prosjekt på trinn 1 på Mongstad, der vi får et verdensledende teknologisenter, der vi kanskje som det eneste sted i verden kan utvikle og teste ulike teknologier, se på styrker og svakheter, på ulike typer avgasser – også det som er relevant for kullkraft. Så skal vi gå videre med trinn 2.

**Presidenten:** Siri A. Meling – til oppfølgings spørsmål.

**Siri A. Meling (H) [10:58:47]:** Klimaforliket har klare forpliktelser om økt bruk av biodrivstoff. Klimakur skisserer biodrivstoff som et av de viktigste samfunnsøkonomiske tiltakene som vi kan iverksette.

Høyre er glad for at den varslede avgiftsøkningen på

biodrivstoff ikke kom i statsbudsjettet for 2011, men har et spørsmål som går på om fjorårets argumentasjon for avgiftsøkning ikke lenger er aktuell. Vil statsministeren tenke på å fjerne hele avgiften? Argumentasjonen i fjor gikk på prinsippet om lik avgift for bruk av vei uansett drivstoff. Det er vel vanskelig for statsministeren bare å være halvveis prinsipiell i dette spørsmålet. Vil statsministeren støtte Høyres forslag om å fjerne avgiften på biodrivstoff?

**Statsminister Jens Stoltenberg [10:59:46]:** I klimaforliket er det slått fast noen veldig grunnleggende prinsipper, og ett av de grunnleggende prinsippene, som også Høyre er veldig sterk tilhenger av, er at forurenser skal betale. Det betyr at i utgangspunktet skal man ikke først og fremst subsidiere det man liker, men sørge for at forurenser betaler for det man ikke liker. Det har vært grunnleggende i norsk miljøpolitikk gjennom mange år, og det har gjort at vi har en god miljøpolitikk sammenliknet med mange andre land. Istedenfor at vi bruker fellesskapets penger på å subsidiere forurenser, er det forurenser selv som må betale. Grunnen til at vi ikke ønsker at man skal gjøre det billigere «å drive med» biltrafikk, er at det fører til mange typer forurensning og miljøproblemer. Ønsker man biodrivstoff, mener jeg det er riktigere å gå fram slik regjeringen har gjort, nemlig å øke innblandingspåbudet. Det har vi gjort, og vi har også varslet ytterligere økning. Da får vi økt bruk av biodrivstoff uten at fellesskapet må betale for det med penger vi ellers kan bruke på forskning, skoler, veier, barnehager og mange andre fornuftige ting.

**Presidenten:** Da går vi til siste oppfølgingsspørsmål – Line Henriette Hjemdal.

**Line Henriette Hjemdal (KrF) [11:01:01]:** Klimaforliket bygger på noen forutsetninger. To av de forutsetningene var at vi skulle rense Kårstø og Mongstad. Ut fra det skal vi kutte 12–14 millioner tonn CO<sub>2</sub> innen 2020.

Selv om statsministeren sjelden gir garantier, er mitt spørsmål om han kan garantere at vi innen 2020 har fått renset Kårstø, og vi har fått renset Mongstad. Hvis ikke statsministeren kan gi den garantien, kan han da peke på hvilke nasjonale tiltak som regjeringen vil gjennomføre, for i svaret til representanten Trine Skei Grande sier han jo at regjeringen har tenkt å gjøre noe? Hvilke tiltak har han tenkt å komme med som har en ramme på ca. 3 millioner tonn CO<sub>2</sub>?

**Statsminister Jens Stoltenberg [11:02:01]:** Denne regjeringen gjør mye for å redusere utslippene av klimagasser både i Norge og i utlandet. Det er viktig at vi gjør ting hjemme, men samtidig ser vi at det vi gjør som virkelig monner, som gir store reduksjoner, er bl.a. de tiltakene vi finansierer ikke minst i utviklingsland, og det gir en dobbel effekt. Det gir mange tonn i reduksjon, og i tillegg gir det tillit med hensyn til å trekke u-landene med i en avtale, og vi er helt avhengig av å få u-landene med dersom vi skal få store nok reduksjoner.

Det vi gjør hjemme, er en betydelig satsing på kol-

lektivtransport, en betydelig satsing på energieffektivisering, nye byggeforskrifter som vil redusere energibruken i bygg. Ikke minst bruker vi også karbonprising, miljøavgifter bl.a. på bil, som gjør at utslippene går ned per kjørte kilometer, og vi utvider bruken av EUs kvotesystem. EUs kvotesystem er det tiltaket som fører til de største reduksjonene, og fra neste år vil vi utvide det til å omfatte flere sektorer i Norge. Det fører til reduksjon i Norge.

**Presidenten:** Da går vi til neste hovedspørsmål, fra representanten Per Sandberg.

Presidenten viser til at vi nå har passert det tidspunktet da vi vanligvis ikke slipper til flere hovedspørsmål. Vi brukte mye tid i begynnelsen av dagens møte, og presidenten har til hensikt å slippe til ytterligere to hovedspørsmål, fra representanten Per Sandberg og fra representanten Bent Høie. Men presidenten forutsetter da at antall oppfølgingsspørsmål begrenses til inntil ett, i tillegg til spørrerens eget tilleggsspørsmål, slik at vi får stilt begge hovedspørsmålene.

**Per Sandberg (FrP) [11:03:42]:** Statsministeren er ikke noe særlig glad i å gi garantier, og det er jo forståelig når man vet at man har problemer med å nå sine mål. Men andre i regjeringen er flinke til å gi garantier. Blant annet har justisministeren vært særdeles flink det siste året til å garantere og love at alle avgangsstudenter på Politihøgskolen skal få jobb. Ja, han har til og med gått så langt som å love og garantere at 90 pst. skulle ha jobb i det øyeblikket de gikk ut av skolen. Situasjonen nå er at det er i hvert fall ikke oppnådd.

Justisministeren har sagt at vi utdanner ikke folk på Politihøgskolen for at de skal ta seg jobber utenom politiet. Nå er situasjonen at 60 av de politistudentene som gikk ut i år, har funnet seg annen jobb. Det er fortsatt sånn at 100 av avgangsstudentene i år står uten jobb, ca. 100 har fått korte vikariat, altså ikke fast jobb, og ca. 100 har fått jobb. Så sies det i budsjettet for neste år at man har budsjettert med en helårsvirkning for at alle avgangsstudentene i 2010 skal få jobb. Så mitt enkle spørsmål – i utgangspunktet – til statsministeren er: Gjelder disse garantiene både fra justisministeren, og også fra politidirektøren, om at alle avgangsstudentene fra Politihøgskolen i 2010 skal få jobb?

**Statsminister Jens Stoltenberg [11:05:20]:** Jeg holder meg fortsatt til at jeg er veldig varsom med å gi garantier. Men jeg stiller meg for det første bak det som står i budsjettet, og for det andre kan jeg også vise til følgende, nemlig at vi har bevilget mer penger til politiet, og vi har lagt til rette for at det har blitt ansatt flere i politiet. Det gjør at vi har hatt en veldig god vekst. Vi har hatt nesten en dobling av antallet ved opptak til Politihøgskolen, og vi har også hatt en veldig god vekst i antall ansatte. De siste tallene vi har, er FADs tall over antall årsverk. Fra 1. mars 2009 til 1. mars 2010, som altså er de siste offisielle tilgjengelige tallene, viser tallene at det har vært en økning i antall årsverk på 754. Det tilsvarer for øvrig litt i overkant av antall nyutdannede. Så antallet årsverk har

økt med 754 det siste året. I tillegg har det kommet 230 nye årsverk som følge av de nye arbeidstidsbestemmelsene om at man skal jobbe én time ekstra. Det betyr at vi snakker om rundt 1 000 nye årsverk totalt – når man tar hensyn til arbeidstidsbestemmelsene. Det er en formidabel økning. Det betyr at vi allerede er omtrent halvveis til det målet noen har satt opp om 2 000 nye årsverk innen 2015 eller 2020, sett litt forskjellig. Men det betyr i hvert fall at det har vært en betydelig økning i innsatsen når det gjelder politiet, og mange har blitt ansatt der, selvsagt også av dem som er nyutdannede. Så legger vi opp til ytterligere opptrapping i 2011, både når det gjelder videreføring av det høye nivået på Politihøgskolen, flere penger, større budsjetter og flere ansatte.

**Per Sandberg (FrP) [11:07:06]:** Jeg registrerer at statsministeren heller ikke her svarer på det som var spørsmålet. Nå er det slik at samtlige avgangsstudenter fra Politihøgskolen har fått et personlig intervju og avkrefret eller bekreftet hvorvidt man har fått jobb – derav tallene.

Så er det 100 som fortsatt står uten jobb. 60 har funnet seg jobb i annet virke og kan da kanskje regnes som tapt for politiet, for det er vanskelig å få dem tilbake. Så er ca. 100 ansatt i korte vikariat, som er veldig usikkert.

Jeg ville gjerne at statsministeren kunne ha vært like konkret som justisministeren og sagt at disse studentene i alle fall skal garanteres jobb, for det framgår ikke av budsjettet for 2011, et budsjett som for øvrig politiet selv og Norges Politilederlag sier går med ca. 100 mill. kr i minus.

Det står 200 stillinger ledig rundt omkring i politidistriktene. Kan statsministeren garantere og sørge for at det blir ressurser, sånn at disse 200 stillingene blir besatt?

**Statsminister Jens Stoltenberg [11:08:13]:** Vi har i mange spørretimer hatt mye diskusjon om antall ansatte i politiet. Det fins en offisiell statistikk, som riktignok er noen måneder gammel, men den er den absolutt nyeste vi har, og den er fra 1. mars 2010. Den viser at det har blitt 754 flere årsverk fra 2009 til 2010. Det bare bekrefter bildet av at hvert eneste år under denne regjeringen har det blitt flere årsverk i politiet. I tillegg har vi hentet ut mye ved nye arbeidstidsbestemmelser i politiet.

Det er en vesentlig bedre utvikling når det gjelder antall ansatte i politiet, nå enn på veldig, veldig mange år. Det har vært en dobling av inntaket ved Politihøgskolen. Inntaket var da 720 studenter, som er omtrent det dobbelte sammenlignet med da vi tok over. Så er det altså slik at antall nye årsverk i politiet er 754. Jeg gjentar, og det er også svaret på spørsmålet, at jeg garanterer ikke, men jeg sier at vi har en kraftig økning i antall stillinger i politiet, som gjør det mulig også for nyutdannede polititjenestemenn å få jobb.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til ett oppfølgings-spørsmål – Morten Ørsal Johansen.

**Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:09:29]:** Jeg skal ikke kommentere statsministerens talltriksing med årsverk. Jeg vil derimot utfordre statsministeren litt, for han

er jo økonom, og da er han sikkert også god i matematikk.

Økningen til politiet i 2011 blir på 547 mill. kr. Av dette er 378 mill. kr lønns- og priskompensasjon. Hvis en da legger godviljen til når en runder av, får en ca. 170 mill. kr. De økte utgiftene for politiet i 2011 er på 270 mill. kr. 170 mill. kr minus 270 mill. kr blir etter min enkle regnemåte en minus på 100 mill. kr. Hvordan kan statsministeren påstå at en kan skaffe jobb til årets politistudenter og neste års uteksaminerte politistudenter med et underskudd på 100 mill. kr?

**Statsminister Jens Stoltenberg [11:10:28]:** Denne regjeringen har hvert år etter at vi overtok, lagt til rette for at det har blitt vekst i politiet, dels gjennom økte budsjetter, dels gjennom flere ansatte, noe som har vært mulig gjort av de økte budsjettene, og dels gjennom større opp-tak ved Politihøgskolen. Det er en politikk vi viderefører i 2011. Alle budsjettallene er utførlig og grundig beskrevet i budsjettet. Men vi fortsetter å trappe opp politiet år for år.

**Presidenten:** Da går vi til neste hovedspørsmål.

**Bent Høie (H) [11:11:12]:** I den siste tiden har det pågått en debatt om utviklingen av velferdssamfunnet. For Høyre er det et mål å overføre makten fra systemet til enkeltmennesket. Mennesker som trenger helsehjelp eller assistanse, skal ikke stå med lua i handa og ta til takke med et rigid offentlig system.

I dag er det mange som må innrette livet sitt etter kommunens turnusplan. Ukjente mennesker dukker opp på døren for å hjelpe dem med å dusje. Det er mange som blir uføretrygdet fordi ingen kan hjelpe dem til å gå på jobb, og mange foreldre får aldri vært med barna sine på fotballkamp, håndballkamp eller kino. Dette er ikke en verdig situasjon.

Høyre vil gi dem som trenger assistanse, mer makt i eget liv. Noen er så heldige at de har sin egen assistent som de selv styrer. Når den enkelte styrer hjelpen selv, blir de sjef i eget liv, slik som alle andre er. Randi Irtun fra Tromsø sier at brukerstyrt personlig assistent

«gjør det mulig for meg å fortsatt være i jobb. BPA handler om å kunne leve med assistansebehov og fortsatt ha et privatliv. BPA (...) er fleksibelt. (...) Jeg kan leve livet slik jeg vil.»

Ordningen med mer brukerstyrt assistanse er med andre ord et frigjøringsverktøy.

Problemet med dagens ordning er at det er kommunene som bestemmer hvem som kan få assistent eller andre former for hjelp. Derfor er det mange som ikke får den friheten som denne ordningen gir, og som er prisgitt systemet. Den daværende kommunalministeren, Erna Solberg, foreslo i 2005 at alle som trenger bistand, skal ha rett til å få hjelp av en personlig assistent. Dette sluttet helseminister Brustad seg til høsten 2006, og i valgkampen i 2009 skrev både Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet til de funksjonshemmedes organisasjoner at de gikk inn for en rettighetsfesting av denne ordningen. På mandag ble det

klart at regjeringen går fra løftene sine. Ordningen med brukerstyrt personlig assistent blir ikke lovfestet. Rettigheten blir svekket. Hvorfor vil regjeringen hindre at folk med assistansebehov skal få lov til å styre hverdagen i sitt eget liv?

**Statsminister Jens Stoltenberg [11:13:22]:** Regjeringen mener at brukerstyrt personlig assistent er et veldig viktig og godt virkemiddel. Det gir den som trenger bistand og hjelp, større muligheter til å bestemme hva slags type hjelp og på hvilke tidspunkter, og tilpasse den mer til den enkelte. Utfordringen er at når man har en brukerstyrt personlig assistent, er det en innsats som i mindre grad eller vanskelig kan gjøre andre oppgaver for andre. Det er det som gjør at vi må finne en balanse mellom det som er den enkeltes behov, og det som er kommunenes behov for å bruke de ressursene de har, på en god måte.

Men nettopp fordi vi mener at brukerstyrte personlige assistenter er så viktig, har vi styrket kommuneøkonomien slik at flere har fått det. 16 000 nye årsverk i pleie- og omsorgssektoren til det vi kaller yngre brukere, altså brukere under 67 år, er veldig mange. Mange av dem igjen er brukerstyrte personlige assistenter, som vi har fått mulighet til å ansette flere av i kommunene. Det har vært en vekst på nesten 40 pst. når det gjelder antall brukerstyrte personlige assistenter etter at denne regjeringen overtok. Så det viser at vi er for det.

Vi har nå sendt på høring et lovforslag om at kommunene skal ha plikt til å tilby det. Vi har ikke sendt på høring et lovforslag der vi legger opp til at det skal være en rettighet, men en plikt til å tilby det. Men først og fremst har vi styrket tilbudet med rundt 40 pst. i løpet av de siste årene og vil fortsatt legge til rette for det.

**Bent Høie (H) [11:15:03]:** I min hjemkommune, Randaberg, har Inge Husmo etter en lang kamp mot systemet fått brukerstyrt personlig assistent. Hans barn sier: Endelig får pappa være pappa igjen.

I argumentasjonen i høringsutkastet sier regjeringen at en individuell rettighetsfesting vil føre til at flere brukere velger brukerstyrt personlig assistent framfor tradisjonelle omsorgstjenester. En slik utvikling vil over tid gi økt personellbehov og økte kostnader for det offentlige – regjeringen setter altså systemet foran menneskene.

I dagens Dagsavisen sier statssekretær Tone Toften i Helse- og omsorgsdepartementet:

«Det handler om turnus og rekruttering av ansatte, og om kommunalt selvstyre.»

Nei, president, dette dreier seg om at mennesker med assistansebehov skal få lov til å være sjef i eget liv og styre sin egen hverdag. Hvorfor er det slik at det er den enkelte kommune som skal få avgjøre om folk skal få være sjef i eget liv? Hvis statsministeren mener dette er en god ordning, hvorfor kan han ikke rettighetsfeste det, slik at det gjelder alle, ikke bare noen få?

**Statsminister Jens Stoltenberg [11:16:08]:** Jeg mener at det er kommunene som må gjøre en vurdering av hva slags tilbud som er best, og hvordan de best innretter

sine ressurser, slik at flest mulig i kommunen får et best mulig tilbud. Men det er også grunnen til at vi har sørget for en vekst på nesten 40 pst. Det er slik at denne regjeringen har sørget for at langt flere får brukerstyrt personlig assistent, og at tilbudene blir bedre. Igjen er det altså hva vi faktisk gjør, som er det avgjørende. Vi har økt tilbudet med rundt 40 pst., og vi har lagt til rette for en fortsatt økning i tilbudet av brukerstyrt personlig assistent.

**Presidenten:** Det blir gitt anledning til ett oppfølgings-spørsmål – fra representanten Sonja Irene Sjøli.

**Sonja Irene Sjøli (H) [11:16:56]:** I dag står ca. 600 000 mennesker i arbeidsfør alder utenfor arbeidslivet. Mange av dem er funksjonshemmede som kunne vært i jobb dersom de hadde fått hjelp av en assistent.

En undersøkelse fra Econ viser at to av tre som hadde brukerstyrt personlig assistent, mener at denne bistanden gjorde det mulig for dem å være i jobb. Econ-rapporten anslår den samlede samfunnsøkonomiske verdien av den økte yrkesaktiviteten hos funksjonshemmede med brukerstyrt assistent og deres familie til mer enn 300 000 kr per funksjonshemmet. Ifølge undersøkelsen fører BPA dessuten til at flere funksjonshemmede tar utdanning. Dette vil i sin tur føre til økt yrkesaktivitet og ytterligere samfunnsøkonomisk gevinst.

Har sosialøkonomen Stoltenberg stirret seg blind på utgiftssiden her, eller ser han at brukerstyrt assistanse faktisk er en god samfunnsmessig investering, fordi flere kan delta i arbeidslivet?

**Statsminister Jens Stoltenberg [11:18:02]:** Denne regjeringen er en sterk tilhenger av brukerstyrte personlige assistenter. Vi mener at det er et veldig godt og viktig tilbud. Vi har lagt til rette for at det skal være mer av det, ikke minst fordi det er et mer tilpasset tilbud til den enkelte bruker, og fordi det er klare fordeler ved det. Derfor har vi nå lagt fram et høringsforslag – ikke et endelig lovforslag, men et høringsforslag – som kommer til Stortinget, om en plikt for kommunene til å tilby det. Men mer enn paragrafer har vi gjort noe i virkeligheten: en 40 pst. – eller en 38 pst. økning i bruken av brukerstyrte personlige assistenter. Det er en sterk økning, som denne regjeringen har lagt til rette for gjennom en kraftig styrking av kommuneøkonomien, og vi skal fortsette å styrke kommuneøkonomien.

**Presidenten:** Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak n r. 2 [11:18:57]

*Ordinær spørretime*

**Presidenten:** Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 5, fra representanten Bent Høie til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 6, fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren, vil bli besvart av kulturministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra kulturministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 11, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmålene 13, 14, 15, 16 og 18, fra henholdsvis representantene Rigmor Andersen Eide, Vigdis Giltun, Elisabeth Røbekk Nørve, Bård Hoksrud og Robert Eriksen til arbeidsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 17, fra representanten Olemic Thommessen til arbeidsministeren, er overført til fornyings-, administrasjons- og kirkeministerens som rette vedkommende.

### Spørsmål 1

**Henning Warloe (H) [11:19:26]:** Jeg har følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Teknisk allmennfag er et unikt videregående skoletilbud. Opplæringen skjer i samarbeid mellom skolen og lokalt næringsliv og finnes ved 15 videregående skoler over hele landet. Etter fire år oppnår elevene dobbel kvalifikasjon: både fagbrev og studiekompetanse med fordypning i matematikk og fysikk/kjemi. At dette fremgår av vitnemålet, er naturligvis vesentlig for elevene. Dette tillater nå ikke lenger Utdanningsdirektoratet.

Vil statsråden gjøre noe for å endre dette uheldige vedtaket?»

**Statsråd Kristin Halvorsen [11:20:17]:** Jeg kunne egentlig bare sagt ja, det vil jeg, og gått og satt meg igjen, men la meg utdype svaret litt mer.

Det som representanten viser til, er jo en opplæring over fire år i tekniske yrkesfag og allmennfag innen videregående opplæring. Det kom i gang på midten av 1990-tallet. Det kalles til daglig TAF. TAF er et lokalkomponert opplegg som aldri ble en del av den offisielle strukturen etter Reform 94 eller avklart ved overgangen fra Reform 94 til Kunnskapsløftet.

Etter et møte med representanter for TAF vinteren 2009–2010 fant Kunnskapsdepartementet det riktig å avklare den framtidige statusen for dette tilbudet. Vi ga i mai i år Utdanningsdirektoratet i oppdrag å fremme forslag til hvordan dette skal løses for fremtiden. Direktoratets anbefalinger vil foreligge i november. Jeg tar sikte på at de framtidige vilkår for TAF fra Kunnskapsdepartementets side skal foreligge i løpet av vinteren.

De framtidige vilkårene vil også omfatte hvordan vitnemålene for TAF-opplæringen skal utformes innenfor regelverket for Kunnskapsløftet. Inntil denne løsningen er på

plass, må det utstedes vitnemål for dem som allerede er i gang med sin TAF-opplæring. Det første kullet dette omfatter, er det som avsluttet sin opplæring våren 2010. For dette kullet ble det gitt dispensasjon for å skrive ut vitnemål uten faget «kroppsøving». Men på vitnemålet sies det at opplæringen er en treårig opplæring bestående av fagopplæring og generell studiekompetanse. Jeg forstår at dette siste kan virke urimelig strengt. Jeg har derfor ikke noe imot at skolene, dersom de ønsker det, utsteder nye vitnemål til disse elevene der det går fram at de har bestått en fireårig TAF-opplæring. Kunnskapsdepartementet vil ta kontakt med Utdanningsdirektoratet for at dette kan løses.

Til slutt vil jeg understreke at denne løsningen gjelder for dem som har startet sin TAF-opplæring før den framtidige løsningen for dette tilbudet fastsettes.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

**Henning Warloe (H) [11:22:33]:** Jeg er veldig glad for svaret som statsråden gir her, og ikke minst tror jeg at de elevene som ble rammet av – skal vi si det manglende vitnemålet som ikke fortalte hele sannheten om den utdanningen de hadde gjennomført, vil bli veldig glad for at det er mulig å løse opp i den floken.

Faktum er at vi nå har en stor diskusjon om frafallet i videregående. Det er kanskje mange grunner til at yrkesfagopplæringen i Norge bør styrkes. Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen var på studietur til bl.a. Canada nå i høst, hvor det var helt åpenbart at man satset mye mer på en sterkere yrkesfagutdanning med betydelig lengre utdanningsløp også enn det vi gjør i Norge.

Sånn sett er kanskje TAF-modellen en interessant modell. Jeg kunne tenke meg å utfordre statsråden på om TAF-modellen kan være én av flere modeller som kan vurderes for videre utbygging i Norge.

**Statsråd Kristin Halvorsen [11:23:30]:** Jeg vil gjerne komme tilbake til nettopp det spørsmålet. Nå har vi en gjennomgang av hvordan vi skal innpasse dette i strukturen i Kunnskapsløftet. Men det er en veldig interessant kombinasjon som elevene som går fireårig opplæring, får, for de får både studiekompetanse og yrkesopplæring.

Det er en stor utfordring for fremtiden, for de ungdommene som ønsker å velge yrkesfag, å få gjennomføringen av videregående opplæring, særlig for yrkesfagene, opp – vi har mye å gå på der, og jeg jobber intenst for å få til det – også fordi vi trenger en økt rekruttering til yrkesfagutdanningene. Framtidens arbeidsmarked kommer til å mangle mange med fagbrev hvis vi ikke får opp statusen og øker rekrutteringen til denne utdanningsveien.

Så jeg jobber for fullt med nettopp disse spørsmålene og er glad for alle andre som engasjerer seg i dem.

**Henning Warloe (H) [11:24:31]:** Jeg er veldig fornøyd med statsrådens syn på TAF og håper at det tilbudet kan opprettholdes innenfor vår modell for videregående opplæring, siden departementet har bedt Utdanningsdirek-

toratet om å utrede framtiden for TAF. La oss håpe at ikke TAF blir borte i den prosessen.

Så er jeg som sagt veldig glad for at statsråden har lovet at også de elevene som gikk ut våren 2010, får et korrekt vitnemål.

**Presidenten:** Det virker ikke som statsråden har behov for noe tilleggsvar til dette?

**Statsråd Kristin Halvorsen [11:25:06]:** Nei, vi er enige her.

**Presidenten:** Det er hyggelig med slik gjensidig glede.

## Spørsmål 2

**Bendiks H. Arnesen (A) [11:25:24]:** Jeg har et spørsmål til utenriksministeren:

«Nedbygging av grensehindre og tiltak for å hindre at nye hindringer oppstår, er et prioritert område i det nordiske samarbeidet. Erfaring viser imidlertid at ulik implementering av EU-direktiver i de nordiske land fører til nye grensehindringer.

Er det etablert felles rutiner for å sikre at ulik implementering ikke skaper nye grensehindre, og hvis ikke, vil utenriksministeren ta initiativ til at slike rutiner blir etablert?»

**Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:26:03]:** Jeg vil først si at i et bredere perspektiv har EØS-samarbeidet ført til omfattende nedbygging av hindre og en omfattende integrering nettopp mellom de nordiske land. Jeg har påpekt det en del ganger, og vil gjenta det her, at EØS-avtalen trolig er den viktigste nordiske integrerende avtale som noen gang er gjennomført. Det er i realiteten en nordisk frihandelsavtale i tillegg til å være en europeisk avtale.

Men det er også slik at når det gjelder implementering av EU-regelverk i form av *direktiver*, har de 30 landene i EØS en viss nasjonal frihet – ofte ikke så liten – i forhold til hvordan de gjennomføres i eget land, i motsetning til *forordninger*, som må tas inn ordrett. Dette kan da medføre ulikheter også mellom nordiske land fordi lokale forhold i noen tilfeller tilsier visse forskjeller i hvordan vi implementerer direktiver.

For tre år siden opprettet vi et grensehinderforum under det nordiske samarbeidet etter initiativ fra statsministrene i de nordiske land, som bl.a. har som oppgave å se på implementering av EU-direktiver i Norden. Forumet bidrar til arbeidet med å rydde av veien eksisterende nordiske grensehindre der dette er mulig. Grensehinderforum møtes regelmessig og arbeider selvstendig og uavhengig for å identifisere, prioritere og foreslå løsninger på slike hindre. Det er et mål for de nordiske land å hindre at nye grensehindre oppstår gjennom nasjonal lovgivning.

I november arrangeres et nordisk seminar i København om implementering av EU-direktiver i nasjonal lovgivning. Et viktig formål her er at representanter fra relevante departementer som arbeider med forberedelse av na-

sjonal lovgivning og implementering av EU-direktiv, kan opprette og styrke nettverket i de nordiske landene. Alle departementer involvert i nordisk samarbeid har mottatt invitasjon til dette seminaret.

Det ble i 2009 utarbeidet en rapport om nordisk samarbeid om gjennomføring av EU- og EØS-lovgivning, som vil ligge til grunn for seminaret. Spørsmålet om nordisk lovgivningssamarbeid ved gjennomføring av felle-skapsrettsaker ble nærmere orientert om av justisminister Storberget i Stortingets europautvalg 23. januar 2009.

Så er det slik at en fullstendig nedbygging av grensehindre neppe er mulig, fordi de nordiske land kan ha ulike lokale behov og ulike lover og regelverk. Men der hindre ikke kan fjernes, kan vi søke å få til en størst mulig grad av harmonisering og at ulike regler i alle fall ikke skaper unødige problemer.

Det nåværende danske formannskapet i Nordisk ministerråd arbeider for at alle møter i de ulike fagministerrådene har avvikling og løsning av grensehindre på sine agendaer. De nordiske samarbeidsministrene samrår på alle sine møter om dette. Nordisk samarbeidsminister Aasrud koordinerer dette arbeidet internt i regjeringen.

**Bendiks H. Arnesen (A) [11:29:00]:** Jeg takker for svaret og for at utenriksministeren er så opptatt av disse viktige spørsmålene i det nordiske samarbeidet. Jeg er selvfølgelig enig med utenriksministeren i at en fullstendig nedbygging av alle grensehindre verken er realistisk eller ønskelig på grunn av ulike behov i de enkelte land.

Men samtidig, og på tross av EØS-avtalen, synes jeg at vi fortsatt i 2010 har for mange unødige hindre, som påfører både enkeltmennesker og næringsliv for mange problemer og utfordringer. Jeg føler at dette arbeidet går sakte framover, men at implementering av en del EU-direktiv setter oss tilbake på flere viktige områder.

Jeg har lyst til å spørre: Vil statsråden gjennomføre tiltak som kan være en forpliktende garanti, slik at det ikke oppstår nye, unødige grensehindringer ved slike implementeringer?

**Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:30:08]:** Jeg tror en forpliktende garanti er krevende. Men jeg tror en veldig sterk politisk ambisjon hos de nordiske regjeringer om å arbeide på alle fagområder som regjeringene dekker, med det som et kontrollpunkt at man alltid skal være på vakt når det gjelder både utvikling av nasjonal lovgivning, regler og lover og implementering av EU-direktiver, må stå på dagsordenen. For å holde det politisk sentralt tror jeg vi alle kan gjøre en markering av det om få dager, da forbereder vi oss på Nordisk Råds sesjon i Reykjavik. Der vil regjeringsmedlemmer møtes. Jeg vil møte i utenriks- og handelsministerkretsen, der er det et naturlig tema. Statsministeren møter sine kollegaer, og de følger opp grensehinderforumsinitiativet de selv har tatt. Og parlamentarikerne bør, etter mitt skjønn, også kunne gjøre en kraftfull markering av det i den debatten som vil være, generaldebatten og også debatt om utenrikspolitikk.

**Bendiks H. Arnesen (A) [11:31:06]:** Jeg har registrert at det fra den danske samarbeidsministeren gjennom det danske formannskap i Nordisk Ministerråd er blitt sagt at Norden skal markere seg som en meget handlekraftig region i Europa. Skal dette lykkes, er det helt avgjørende at det ikke er unødige hindringer mellom de nordiske land i dette samarbeidet. Her gjenstår det, som jeg sa, fortsatt en god del, men jeg har tro på at det blir tatt nye grep fra alle de nordiske land for å rette på dette. Og jeg mener at Norge må gå foran og lede an i dette arbeidet.

**Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:31:55]:** Det kan jeg bekrefte at vi vil. Samtidig vil jeg understreke, som jeg sa i mitt innlegg, at det vil være en del nasjonale ordninger vi mener er viktige, hvor vi faktisk må tåle at det kan ses på som en hindring. Det er jo grunnen til at vi er ulike land.

Grensehinderforum arbeider for tiden med ca. 30 saker, og noen av disse er knyttet til norske hindre. Eksempel på det er innførselsmoms på båter, som noen klager over og mener er en hindring. Et annet er bankavgifter for internordiske betalinger. Den norske fedrekvoten, den såkalte pappapermisjonen, er også fremhevet av andre land som et hinder for nordiske borgere når de kommer til Norge. Alle de tre ordningene er ordninger vi har innført fordi vi mener det har en verdi. Men styrken med det nordiske samarbeidet, som jeg tror er sterkere enn i andre EØS/EU-land, er at vi har disse foraene – parlamentarisk, politisk og mellom våre administrasjoner – som kan ta tak i disse temaene når de dukker opp, og iallfall få grundig sjekket at de er påkrevet, og om mulig få dem avvirket.

### Spørsmål 3

**Arne Sortevik (FrP) [11:33:11]:** Spørsmålet lyder:

«I årene 2005–2009 er det under den rød-grønne regjeringen innbetalt samlet ca. 22,5 mrd. kr i bompenger fra bilistene. Av dette er ca. 2,5 mrd. kr brukt til å dekke innkrevingskostnader og ca. 2,5 mrd. kr brukt til å dekke rentekostnader. Til investering i vei, kollektiv- og miljøtiltak samt drift av kollektivtransport har bilistene bidratt med 17,5 mrd. kr på fem år.

Hva vil statsråden gjøre for å stoppe eller begrense omfang og bruk av bompenger og for å sikre mest mulig effektiv bruk av innbetalte bompenger?»

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:34:07]:** Nasjonal transportplan 2010–2019 inneber ei historisk satsing på samferdsel, der dei statlege rammene til samferdsel blir auka med om lag 45 pst. samanlikna med føregåande nasjonale transportplan. Investeringsprogrammet medfører det største lyftet for utbygging av transportinfrastruktur i moderne tid. Likevel er det lokalt ynske og vilje til å ta i bruk bompengar for å framskunda realiseringa av vegprosjekt ytterlegare. Dette stiller eg meg positiv til. Det er likevel ein klar føresetnad at det er lokalpolitisk tilslutning til dei bompengeprojekta som blir fremja for Stortinget. Dersom projekta i staden skulle bli fullfinan-

sierte med statlege midlar, ville dette føra til mindre rom for satsing på andre samferdselsprosjekt eller andre prioriterte område. Samtidig kan eg forsikra om at eg vil arbeida for best mogleg statlege rammer til utviklinga av samferdselsinfrastrukturen i Noreg.

Statens vegvesen og bompengeselskapa arbeider kontinuerleg med sikte på å redusera innkrevjingskostnadene og kostnadene ved drift av selskapa. Automatisering av bomstasjonane er eitt tiltak som m.a. skal redusera kostnadene. Eg viser òg til at Statens vegvesen, saman med tre av fylkeskommunane, har gjort ei utgreiing av fylkeskommunale/regionale bompengeselskap. I rapporten som ligg føre, er det tilrådd å gå over til større selskap. Grunngevinga for dette er at større selskap kan profesjonalisera drifta og utnytta stordriftsfordelar. Denne saka er no til behandling i Samferdselsdepartementet.

**Arne Sortevik (FrP) [11:35:55]:** Jeg velger å ta oppfølging på oppfølgingen av innbetalte midler. Tallene forteller oss altså at i tillegg til å bidra med 17,5 mrd. kr i fem år har bilistene også måttet betale en tilleggsregning på hele 5 mrd. kr.

Det er Statens vegvesen som er tilsynsmyndighet for bompengeselskapene, men de har små – om i det hele tatt noen – sanksjonsmidler om det forekommer feil bruk eller lite effektiv bruk. Det er klart at det har vesentlig betydning for hvor stor denne tilleggsregningen til bilistene faktisk blir, at det drives rasjonelt, og at man har en så lav byggelånsrente som mulig. Føler statsråden at det styres godt nok av Vegvesenet som tilsynsmyndighet i forhold til forvaltningen av de midlene som bilistene betaler inn til bompengeselskapene?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:36:54]:** Då må eg mest gjenta at både Statens vegvesen og bompengeselskapa arbeider kontinuerleg med sikte på å redusera innkrevjingskostnadene og kostnadene ved drift av selskapa. Det er jo det som tilseier at ein ved mange bomstasjonar no har fått automatisering. Det er det som òg tilseier at ein no har ei utgreiing til vurdering. I nokre tilfelle er det smådriftsfordelar. I dette tilfellet er det peikt på stordriftsfordelar, altså samanslåing av nokre av desse selskapa, nettopp med sikte på ytterlegare effektivisering, ytterlegare rasjonalisering, ytterlagare fokus på at meirkostnadene skal bli så låge som mogleg. Eg trur at det er noko å henta der.

**Arne Sortevik (FrP) [11:37:56]:** Jeg tror dessverre at det er altfor lite gjort og mer å hente. Jeg står her nå med Riksrevisjonens rapport, som kom i går, om revisjon og kontroll av budsjettåret 2009. Igjen har Riksrevisjonen vesentlige merknader knyttet til bompengeselskap. Det gjelder avtalemessige forhold, altså det å bruke den malen som er fastlagt, og som skal brukes. Det var påpekt i regnskapsåret 2006 fra Riksrevisjonen at her måtte man skjerpe inn bruken av malen. Nå leser vi oss til at dette først kommer på plass kanskje fra 2011. Renten spriker, sier Riksrevisjonen, og lån reforhandles ikke for å spare bilistene for ekstra kostnader.

Er det altså slik at så lenge bilistene er tvunget til å betale, tar ikke departementet forvaltningen og tilsyn av de midlene som faktisk blir innbetalt, helt på alvor?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:38:57]:** No tykkjer nok eg at representanten Sortevik sjølv nettopp viser til eksempel på at her har det skjedd ei betring. Det har eg òg peikt på i svaret mitt, nemleg at vi no har ein rapport til behandling i departementet som legg vekt på at her kan det vera fordelar å henta. Altså: Her kan det vera effektivisering og rasjonalisering å henta med færre bompengeselskap.

Så vil eg gjerne leggja til at vi kontinuerleg har vore opptekne av, frå departementet si side og òg frå Statens vegvesen og bompengeselskapa si side, at her skal vi utnytta det potensialet som er for effektivisering. I så måte er jo òg faktisk Riksrevisjonen sin rapport om dagens tilstand med på å gje ytterlegare moment for eit arbeid på det feltet.

#### Spørsmål 4

**Øyvind Halleraker (H) [11:40:16]:** «I mandatet for høghastighetsutredningen fase 2 er det bestemt at ulike konseptuelle løysningar som flerbruksbaner, stoppmønster, hastighetsstandard og mulighet for trinnvis utvikling av eksisterende banenett skal utredes. Dette er hver for seg og samlet viktige premisser for korridoranalysene som skal gjeres senere i fase 3. Etter det som er blitt kjent, er ikke disse viktige konseptvurderingene med i fase 2 i tilstrekkelig grad som forutsatt.

Hva er årsaken til dette?»

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:41:02]:** Slik representanten Halleraker her heilt korrekt peiker på, skal det greiast ut ulike løysingar i fase 2 av høgfarutgreiinga. Disse vurderingane blir viktige premissar i samband med korridoranalysane i neste fase. Men eg kan forsikra om at desse spørsmåla og problemstillingane er varetekne i dei nyleg inngåtte avtalane med ulike eksterne konsulentmiljø som skal assistera Jernbaneverket sin prosjektorganisasjon.

Samferdselsdepartementet har bedt Jernbaneverket greia ut kva for handlingsalternativ som er best eigna for å nå dei overordna transportpolitiske måla i dei ulike korridorane. Følgjande alternativ er spesifiserte i mandatet for høgfarutgreiinga:

1. referansealternativet, altså ei vidareføring av dagens jernbanepolitikk
2. ei meir offensiv vidareutvikling av eksisterande jernbaneinfrastruktur, òg utanfor IC-området
3. eit høgfarutgreiingskonsept som delvis byggjer på eksisterande nett og IC-strategi
4. hovudsakeleg separate høgfarutgreiingsbanar

Slik sett er ikkje dette berre ei utgreiing av nye banar for høgfarstog, men ei utgreiing som skal gje tilrådingar til langsiktige strategiar for utviklinga av langdistanse persontransport med jernbane i Sør-Noreg.

**Øyvind Halleraker (H) [11:42:41]:** Det er to problemstillinger her, egentlig. Det ene er at man hele tiden har ment at man har behov for internasjonal kompetanse for å foreta disse utredningene, og det har også jernbanedirektøren bekreftet. Det er bra at man har lyst ut disse anbudene internasjonalt.

Så har flertallet, som står bak dette, sagt i innstillingen til NTP:

«Flertallet mener det spesielt bør arbeides videre med konsepter for flerbruksbaner med blandet trafikk av høghastighetstog, regionstog og godstrafikk.»

Det er det, pluss varierende stoppmønster, blandingen av regionstog, høghastighetstog og hastighetsstandard, som undertegnede mener er mangelfullt ved det anbudsgrunnlaget som nå er utsendt. Etter det svaret som statsråden nettopp ga, kan det tyde på at dette tillegges det Jernbaneverket å utrede. Da er mitt spørsmål: Er det slik vi hadde forutsatt det med internasjonal kompetanse?

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:43:48]:** Det er jo slik med dei anboda som så langt er tildelte, at det er eit sterkt innslag nettopp av internasjonal kompetanse. Det har vore ein føresetnad som har lege der, rett og slett ut frå ei erkjenning av at her er det både internasjonal erfaring og kompetanse på den type tog som vi ikkje har i Noreg. Skal vi koma vidare på dette feltet, må vi dra vekslar på kompetanse som finst internasjonalt.

Så til Halleraker sitt spørsmål: Eg oppfattar det slik, heilt klart, at alle desse ulike sidene – desse fire ulike alternativene – skal greiast ut og skal bli varetekne samla sett av den same kompetansen.

**Øyvind Halleraker (H) [11:44:57]:** Det er selvfølgelig mange spørsmål, og det mandatet som er lagt, er også svært omfattende. Vi bruker en betydelig slump penger fra statens side på denne utredningen, og da er det viktig at den er så grundig som mulig, og at vi også får avdekket det vi ønsker å få vite, før en beslutning. Det er også et bredt forlik bak dette mandatet, med mange partier, som ikke alle sitter i regjering heller. Dermed blir det viktig med forankring også i denne sal.

Jeg kunne tenke meg å utfordre statsråden på om hun kunne tenke seg å komme til Stortinget med en redegjørelse ved en passende anledning om arbeidet med høghastighetsutredningen – om ikke før, i alle fall i revidert statsbudsjett.

**Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:45:57]:** Eg er vel kjend med at det er eit breitt forlik som ligg til grunn for dei utgreiingane som er bestilte. Difor har eg òg vore meg veldig bevisst måten sjølve oppdraget er beskrevet på, nettopp for å få fram både fordelar og ulemper med ei utbygging av høgfarutgreiingsjernbane og konsekvensane for transportsystemet som heilskap.

Det kan godt vera at det ville vera naturleg på eit tidspunkt å orientera Stortinget noko meir, men no er dette eit arbeid som føregår, og det er tildelt anbod på den fyrste delen allereie. Så det skal eg få lov til å koma tilbake til. Men det som eg kan lova representanten Halleraker, er at



eg sjølv sagt skal ta ein ekstra runde med Jernbaneanverket for å forsikra meg om at dei er på rett spor i forhold til det som er oppdraget. Det har eg personleg ingen grunn til å tvila på, men for ordens skuld: ein ekstra runde.

#### Spørsmål 5

Fra representanten Bent Høie til helse- og omsorgsministeren:

«Den 16. juni 2009 vedtok Stortinget at det skulle avholdes en konsensuskonferanse om forslaget om å tilby heroinassistert behandling i Norge.

Vil regjeringen følge opp vedtaket og gjennomføre en konsensuskonferanse før regjeringen utarbeider en stortingsmelding om ruspolitikken i 2011?»

**Presidenten:** Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 6 vil bli besvart senere.

#### Spørsmål 7

**Bjørn Lødemel (H) [11:47:32]:** «Grunneigarane i Skrautvål sameige, Steinsetbygda sameige og Ton og Lenningen utmarkslag i Nord-Aurdal og Etnedal kommunar har i fleire år arbeidd med ein alternativ modell til statleg vern i samband med utviding av Ormtjernkampen nasjonalpark, på sine private område. Statsråden har i brev dattert 8. mai 2009 lova eit møte med grunneigarane så snart saka er ferdighandsama i Direktoratet for naturforvaltning og oversend Miljøverndepartementet.

Har statsråden sett seg inn i grunneigarane sitt forslag, og når skal møtet haldast?»

**Statsråd Erik Solheim [11:48:17]:** Saken gjelder altså utvidelse av Ormtjernkampen nasjonalpark, som er en del av den landsomfattende nasjonalparkplanen når det gjelder opprettelse av tre landskapsvernområder og fem nye naturreservater, samt utvidelse av et av de eksisterende naturreservater som en del av den samlede pakken. Det berører en rekke kommuner: Øystre Slidre, Nord-Aurdal, Nordre Land, Gausdal, Etnedal, Sør-Fron og Nord-Fron.

Vårt inntrykk i Miljøverndepartementet er at det er bred lokal oppslutning om vesentlige sider ved nasjonalparken, men at det også er lokal motstand, spesielt mot det foreslåtte Fullsenn landskapsvernområde. Mye av motstanden baserer seg på frykt for at det skal bli innskrenkninger i tradisjonell stølsdrift i Valdres. Det kan også være andre begrunnelser, men det er i alle fall det mest essensielle.

Med bakgrunn i det brevet som Bjørn Lødemel henviser til, fra Skrautvål sameige, hvor de legger fram alternative tanker om dette og ber om møte om det, er det nå berammet et møte den 2. november, hvor statssekretær Heidi Sørensen vil møte alle ordførerne i de berørte kommunene. Stortingsrepresentant Erling Sande, som er leder for miljøkomiteen, vil delta. Og håpet er at man skal se på

hvordan man kan finne løsninger som alle parter kan akseptere. I dette møtet vil selvsagt også Skrautvål sameige få lagt fram sitt syn.

I og med at behandlingen ikke er kommet til et slutt-punkt, er det ikke naturlig for meg å komme med egne synspunkter i denne saken, og det håper jeg også at Lødemel forstår. Vi skal i alle fall sikre at man får god anledning til å framføre disse synspunktene.

**Bjørn Lødemel (H) [11:50:11]:** Eg takkar for svaret. Eg er glad for at det blir eit møte allereie den 2. november, og eg håpar sjølv sagt også at sameiget får god moglegheit til å framføre sitt syn der.

Det som er spesielt, er at grunneigarane ikkje ønskjer ein vernekonflikt. Dei ønskjer å ta vare på naturverdiane gjennom ein godkjend forvaltningsplan. I brev til Miljøverndepartementet ber dei nettopp om at departementet blir ein samarbeidspartnar når det gjeld å utvikle ei grunneigarstyrt forvaltning i dette området.

I eit intervju med bladet Jakt & Fiske uttalar ministeren at eit av dei nye prinsippa i den nye naturmangfaldlova er at ein må kunne forvalte utan nødvendigvis å verne. Vidare uttalar ministeren at det skal kunne skje menneskeleg aktivitetar som landbruk, fiske og vegbygging samtidig som ein sikrar naturmangfaldet.

I den same artikkelen uttalar ministeren at det er eit paradigmeskifte frå naturvernlova sitt hovudføremål. Vi ser at grunneigarane ønskjer ei grunneigarstyrt forvaltning, og vi ser at den private eigedomsretten står sterkt i eit slikt ønskje. Kan ei grunneigarstyrt forvaltning vere ein slik del av eit paradigmeskifte?

**Statsråd Erik Solheim [11:51:26]:** I alle fall legger vi nå opp til lokal forvaltning av nasjonalparkene. Det vil i løpet av det nærmeste året bli en landsomfattende prosess, hvor mye av ansvaret vil bli flyttet ned til et mer lokalt nivå, selvfølgelig forutsatt at man arbeider innenfor de nasjonale føringene som Stortinget har gitt. Dette arbeidet har allerede startet i Salten og vil spre seg rundt i hele landet.

Det kan ikke være grunneierne alene som forvalter, men grunneierne representerer en viktig lokal interesse, og det vil være lokale folkevalgte som da er sentrale i forvaltningen. Grunneierne skal under enhver omstendighet høres som noen av de meste sentrale aktørene. Nasjonalparker har jo ikke som formål å stoppe enhver aktivitet innenfor nasjonalparkene. Det varierer hva man kan tillate, og mye av miljøutviklingen i Norge i årene framover, som Lødemel også peker på, er jo å holde i hevd f.eks. beite-landskap og seterlandskap, som nettopp har sin naturverdi, og hvor det også er arter, fordi mennesket har bearbeidet disse.

**Bjørn Lødemel (H) [11:52:35]:** Eg takkar for svaret.

Det er stor interesse for denne saka. Det er stor interesse blant grunneigarane, og derfor er også ein del av dei grunneigarane faktisk her i Stortinget i dag. Den private eigedomsretten står sterkt. Han er ei sterk drivkraft til å ta vare på dei naturverdiane som er, men han er også ei

sterk drivkraft til å forvalte dei naturverdiane som ligg på eigne eigedomar.

Både blant grunneigarane og i kommunane er det sterk uro over at så store område no skal inn i verneplanen. Dei set også spørjeteikn ved lokaldemokratiet sin påverknad på grunnlaget for å utvide nasjonalparken frå 9 km<sup>2</sup> til 1 170 km<sup>2</sup>. Vi ser at fylkesmannen har vore positiv til ein del innspel som har kome frå grunneigarhald, mens Direktoratet for naturforvaltning har vore negativ. Vi ser også at ei oppretting av denne nasjonalparken vil føre til to stillingar i Statens naturoppsyn, ein betydeleg jobb som grunneigarane kunne ha gjort.

Forstår statsråden kvifor det er eit så sterkt ønske om å utnytte den private eigedomsretten til ei slik forvaltning?

**Statsråd Erik Solheim [11:53:47]:** Ja, jeg mener at den private eiendomsretten har mange gode sider. Jeg er – i all beskjedenhet – en betydelig skogeier selv, og har ikke gitt bort den skogen verken til staten eller til andre. Og i internasjonal sammenheng har jeg argumentert for det en rekke ganger, fordi det nesten alltid viser seg at den mest effektive driftsformen i landbruket er at selveiende bønder, la oss kalle dem senterpartibønder – det vil sikkert ikke tilfredsstillende Lødemel, men la oss kalle dem det – kontrollerer sine produksjonsmidler og koblet opp mot et marked produserer mer.

Men selvsagt også på dette området må det avgrenses opp mot andre interesser i samfunnet, i dette tilfellet brede naturinteresser. Hensikten med dette møtet den 2. desember ville nettopp være å gjøre den avveiningen mellom hensynet til tradisjonell drift som man har gjort, og ønsket om å ta vare på et flott område i norsk natur. Jeg håper at det møtet kan bidra til å bringe det videre. Skulle grunneierne etter det føle at de ikke er tilfredsstillende, og at prosessen er for dårlig, skal jeg selvsagt stå ved min avtale og møte dem direkte selv.

**Presidenten:** Presidenten regner med at det var møtet 2. november statsråden siktet til?

**Statsråd Erik Solheim [11:54:57]:** Utvilsomt.

## Spørsmål 8

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:55:13]:** «Fremskrittspartiet har lenge kritisert regjeringens plan om CO<sub>2</sub>-rensing på Kårstø for å være sløsing med skattebetalernes penger. Vi har ønsket fullt fokus på testanlegget på Mongstad, i tråd med råd fra Gassnova. Det er brukt over en halv milliard kroner på utredninger rundt Kårstø, men for 2011 bevilges null kroner. Det er oppløftende.

Vil regjeringen nå skrinlegge Kårstø-prosjektet inntil erfaringene fra Mongstad tilsier at fullskala CO<sub>2</sub>-rensing er et teknologisk og økonomisk fornuftig tiltak for å kutte globale CO<sub>2</sub>-utslipp?»

**Statsråd Terje Riis-Johansen [11:55:46]:** Regjeringa begynte i 2006 arbeidet med planleggingen av et full-

skala fangstanlegg for CO<sub>2</sub> i tilknytning til Naturkrafts gasskraftverk på Kårstø. I tillegg startet utredningen av en løsning for transport og sikker lagring av CO<sub>2</sub>.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2009 orienterte regjeringa i mai samme år om at anskaffelsesprosessen knyttet til CO<sub>2</sub>-håndtering på Kårstø stanses. Bakgrunnen for dette knyttet seg bl.a. til usikkerhet rundt gasskraftverkets driftsmønster og hvor mye CO<sub>2</sub> det ville være behov for å håndtere.

Samtidig ble Stortinget orientert om at regjeringa ønsket å utrede en eventuell integrasjonsløsning mellom gasskraftverket og gassprosesseringsanlegget på Kårstø. Kartleggingsstudien ble overlevert Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet i mars i år.

Videre er det utført ekstern kvalitetssikring, såkalt KS1, av beslutningsgrunnlaget for Kårstø-prosjektet. Denne rapporten ble overlevert Olje- og energidepartementet og Finansdepartementet i april. Rapporten presenterer hva kvalitetssikrer anser som mer overordnede utfordringer ved Kårstø-prosjektet.

Det er siden 2006 utført et omfattende og viktig utredningsarbeid av CO<sub>2</sub>-håndtering på Kårstø. Arbeidet har bidratt til å framskaffe nyttig kunnskap om ulike aspekter ved det å etablere fullskala CO<sub>2</sub>-håndteringsanlegg, og vil utgjøre viktige bidrag ved eventuell videreføring av prosjektet.

CO<sub>2</sub>-håndteringsprosjektene på Kårstø og Mongstad er store, de er kompliserte, og det er kostbare prosjekter. Det er også betydelig risiko involvert knyttet til utvikling av teknologier for CO<sub>2</sub>-fangst fra forskningsstadiet til industriell skala.

På denne bakgrunn legger regjeringa opp til at CO<sub>2</sub>-håndtering på Kårstø skal vurderes opp mot andre klimatililtak i arbeidet med en stortingsmelding om klimapolitikken. Denne meldingen planlegges lagt fram neste år.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:57:42]:** Svaret bekrefter for så vidt intensjonen i mitt spørsmål, nemlig at Kårstø-prosjektet ikke vil framstå som et eget klimatililtak slik som det gjorde i Soria Moria-erklæringen, et tiltak som da skulle gjennomføres innen 2009 uavhengig av andre tiltak. Det er bra, fordi dette prosjektet er et politisk født prosjekt som ikke bunner i utviklet teknologi. Odd Roger Enoksen – da han var energiminister – sa i 2006 at gjennomføring av Kårstø ikke vil gi særlig læringseffekt eller overføringsverdi til andre tiltak. Det ser det heldigvis ut til at regjeringen nå har tatt ad notam, og behandler det som et hvilket som helst annet prosjekt. Da er jeg egentlig veldig godt fornøyd. Prisen har jo gått opp betydelig siden en først la det fram, fra i underkant av 1 mrd. kr til nå mellom 15 og 33 mrd. kr.

Da må jeg spørre: Hvilken sjanse tror statsråden det er for at Kårstø i det hele tatt vil kunne bli rensert innen 2020 hvis en skal se det i sammenheng med andre prosjekt og en gjerne vil ha læringseffekt fra Mongstad, som tidligst vil være fullskalarensert i 2018? Da vil det jo ta ytterligere fire år før Kårstø blir rensert, og da er det 2022.

**Statsråd Terje Riis-Johansen [11:58:54]:** Først bare en liten presisering. Når tallet 33 mrd. kr blir brukt her, er ikke det sammenlignbart med utgangspunktet for Kårstø-prosjektet.

For øvrig mener jeg at det er all grunn til å diskutere og resonnere rundt kompleksiteten i CO<sub>2</sub>-prosjektene. Det har jeg orientert Stortinget om i høst når det gjelder Mongstad-prosjektet. Jeg mener slik sett at vi nå har mye igjen for å bruke energi på å få realisert Mongstad-prosjektet på en god måte. Jeg er enig i det som representanten Solvik-Olsen sier om Kårstø-prosjektets status videre. Det er nå et prosjekt som blir vurdert ut fra klimaeffekten isolert knyttet opp til ulike rensiltak som der blir gjort. Mongstad-prosjektet er det som nå både blir definert som og i praksis er den fremste læringsarenaen når det gjelder teknologiutvikling.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:59:58]:** Først: Ja, det er helt riktig som statsråden sier: 33 mrd. kr innbefatter rensing også av raffineriet, noe miljøvernministeren så sent som i januar 2009 sa at vi skulle gjøre, men som ikke likevel er sammenlignbart med opprinnelige tall. Da er det 15 mrd. kr som er mer relevant.

Jeg er glad for at man nå følger Gassnovas anbefaling, som kom allerede i 2007, om at vi kun har ett fullskala rensesprosjekt på gang om gangen. Men det blir åpenbart også et linjeskifte når en ikke har prestisje i å gjennomføre Kårstø. Det er som sagt bra.

Kan statsråden bekrefte at hele regjeringen står bak dette? For i media har vi, selv etter at budsjettet ble framlagt, fått utsagn, spesielt fra SV-ere som Hallgeir Langeland og Snorre Serigstad Valen. Langeland sa i Hauge-sunds avis at Kårstø kommer i revidert budsjett og at det skal gjennomføres som et individuelt tiltak og ikke som et klimatiltak opp mot det andre.

Står hele regjeringen bak utsagnet fra energiministeren?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:01:06]:** Svaret på det er ja. Det er regjeringas statsbudsjett som er lagt fram, og min proposisjon til Stortinget i den forbindelse er en del av regjeringas budsjett. Og det er en felles holdning rundt det som står i proposisjonen jeg har lagt fram der.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:01:27]:** Det er bra.

#### Spørsmål 9

**Torgeir Trældal (FrP) [12:01:40]:** «Undertegnede stilte statsråden et skriftlig spørsmål 4. oktober om hvordan han ville forholde seg til et eventuelt krav om tilbakebetaling av tilskudd gitt av Enova, hvis ESA ikke godkjenner støtten. Etter mitt syn unngår statsråden å svare på mitt spørsmål.

Kan statsråden begrunne hvorfor han ikke svarer på mitt spørsmål, og hvem vil få det økonomiske ansvaret for å tilbakeføre området til opprinnelig stand?»

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:02:07]:** Det gjelder et felles sett av retningslinjer for statsstøtte til fornybar energi i alle EU-land og EFTA-land. De retningslinjene som gjelder for statlig støtte til fornybar energi og energieffektivisering, følges av Enova.

Disse retningslinjene sier at støtte til enkeltprosjekter av en viss størrelse skal godkjennes av EFTAs overvåkningsorgan. Det er den prosessen som nå gjennomføres for en rekke saker hvor Enova har tildelt støtte. Så lenge man følger retningslinjene, ligger det ingen dramatik i dette. Departementet og Enova har en tett dialog med overvåkningsorganet om oppfølging av disse sakene. Vi har gitt uttrykk for at vi har behov for en rask avklaring av sakene. Vi har ikke mottatt signaler som tilsier at disse prosjektene ikke kan få den støtten de er lovet, men siden regelverket er nytt både for oss og overvåkningsorganet, vil en godkjenningssprosess ta noe tid.

Vi må ha respekt for overvåkningsorganets arbeid. Det betyr at vi ikke kan utbetale støtte før vi har positive vedtak. Jeg forholder meg til de faktiske forhold i saken som sådan og ser ingen grunn til å diskutere hypotetiske problemstillinger knyttet til disse prosjektene. Saken er nå til behandling, og vi er nødt til å avvete overvåkningsorganets konklusjon, men jeg er trygg på at de vil fatte vedtak som ikke gir vesentlige negative konsekvenser for prosjektet.

**Torgeir Trældal (FrP) [12:03:27]:** Jeg registrerer at statsråden nå for andre gang ikke svarer på spørsmålet. Man kan gjerne henvise til ESA og at man venter på dem, men spørsmålet går fra dem som har startet opp. Det er firmaer som har startet opp, har begynt å gjøre store inngrep i naturen med støping, og de har laget veier på flere kilometer. Problemet er at hvis de ikke får støtte av Enova, så skal dette tilbakeføres til den stand det var, og det er forurensere som skal gjøre det. Men vil statsråden være med på å garantere og fortelle hvem det er som skal ta den kostnaden? For tross alt har man fått midler gjennom Enova som antakelig blir trukket tilbake. Så kan statsråden svare meg på det spørsmålet jeg har stilt ham for andre gang?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:04:16]:** Jeg svarer på spørsmålet, men jeg oppfatter at svaret ikke er det som representanten ønsker det skal være. Mitt poeng er at jeg legger til grunn at Enova har fulgt de retningslinjer som gjelder innenfor EU- og EFTA-systemet knyttet til støtte til enkeltprosjekter for å realisere fornybare energiprojekter. Så lenge de reglene og det regelverket er fulgt, legger jeg også til grunn at det ikke kommer innvendinger fra ESA knyttet til de vedtak som Enova nå har gjort. Hvis det derimot skulle skje, er saken en annen.

**Torgeir Trældal (FrP) [12:04:59]:** Jeg registrerer at statsråden har kommet inn på et nytt spor her. Man velger å delegere ansvaret til Enova. Så vidt jeg vet statsråd, kan ikke du delegere ansvar. Ansvaret sitter du med. Det er du som styrer Enova. Men det jeg ber om å få, er at du her garanterer for at selskapene eventuelt ikke blir skadelidende ved at Enova har gjort en feil, hvis det blir nega-

tive utslag av dette. Og grunnen til at jeg ber om det, er at selskapene skal ta opp på styremøter om de skal stoppe arbeidet inntil de vet resultatet. Det har store konsekvenser for selskapene. Man prater om 200 mill. kr, som vil kunne være med på å rasere bunnlinjen på hele prosjektet. Så spørsmålet er: Vil statsråden ta ansvar hvis det viser seg at Enova, som statsråden styrer, har gjort en feil?

**Presidenten:** Presidenten må minne om at all tale skal rettes til presidenten. Da bruker man ikke du-formen til statsråden.

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:06:03]** Det er ikke riktig at dette er noen som helst form for ansvarsfraskrivelse. Ansvar er knyttet til tildeling av støtte i enkeltprosjekter til enkeltelskaper. Det er delegert til Enova. Jeg legger til grunn at Enova følger det regelverket som gjelder for EU- og EFTA-området knyttet til støtte til fornybare energiprosjekter.

#### Spørsmål 10

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:06:46]:** «Petoro skal overvåke og følge opp enorme verdier på norsk sokkel. På Heidrun har tregt boret tempo ført til at petroleumsressursene ble nedskrevet med 100 millioner fat, noe som tilsvarer 45 mrd. kr. Petoro har hele 58 pst. eierandel i lisensen, mens Statoil har bare 12 pst. Det aller meste av dette tapet rammer dermed den norske statskassen.

Er statsråden tilfreds med den aktuelle situasjonen, og hvordan vil statsråden sikre at Petoro kan styrke sin mulighet til å følge opp feltene de er med i?»

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:07:22]:** Representanten Solvik-Olsen tar opp et viktig tema – et tema også jeg er opptatt av. Det er jeg både som ansvarlig statsråd for ressursforvaltning på norsk sokkel, og som statsråd med ansvar for eieroppfølging av Petoro.

For å få innspill på disse områdene har departementet nylig hatt et utvinningsutvalg i arbeid. Rapporten for utvalget er nå på høring, og rapporten og høringsuttalelsene til denne vil være et viktig innspill til den stortingsmeldinga som jeg planlegger å legge fram i 2011.

Oljedirektoratet har en sentral rolle i oppfølginga av petroleumsaktiviteten, og jeg vet at Oljedirektoratet har fulgt opp Heidrun tett, og at de overfor rettighetshaverne har uttrykt bekymring for utviklinga på feltet. De har bl.a. krevd at Statoil presenterer en ny utvinningsstrategi for feltet. Utover det er det ikke min rolle å være tilfreds eller utilfreds med situasjonen på enkeltfelt med mindre det skjer noe ekstraordinært. Vi har et rammeverk for øvrig som gir operatøren en sterk egeninteresse i å drive feltet effektivt, og jeg vet at operatøren har stor oppmerksomhet om utfordringene knyttet til Heidrun.

Aktive partnere er en viktig forutsetning for å få størst mulige verdier ut av feltene. Aktive partnere som konstruktivt utfordrer operatørens arbeid, har derfor en viktig

rolle på norsk sokkel, og jeg mener Petoro fyller en slik rolle på en god måte i dag.

Ett av satsingsområdene for Petoro er å sikre størst mulig lønnsomhet for SDØE-porteføljen i de modne feltene på norsk sokkel, herunder Heidrun. Jeg er kjent med at Petoro over lengre tid har lagt ned et omfattende arbeid når det gjelder tiltak for økt utvinning på dette feltet. Konkrete tiltak på Heidrun er iverksatt, og nye tiltak vurderes av interessentselskapet for feltet. Det er mitt inntrykk at Petoro bidrar betydelig med å ivareta statens verdier på Heidrun. For øvrig er det styrets ansvar å prioritere midlene som tilføres Petoro over de årlige budsjettene.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:09:25]:** Det er ekstraordinært når vi mer eller mindre har fått bekreftet at vi går glipp av 45 mrd. kr innenfor olje, fordi tidskriske investeringer og boringer ikke blir gjennomført. Det er det som er utfordringen her. Ressursene fins, men på grunn av reservoarenes oppførsel, må man av og til bore innen en viss tidsramme for å kunne utvinne dem. Hvis ikke blir det f.eks. for lite trykk. Det er eksempelet her, og derfor er dette en ekstraordinær situasjon.

Så har Statoil flere forklaringer, og utfordringen er å gjøre noe med det. Men med tanke på at man har hatt en boreplan på åtte til ti brønner i året, men gjennomfører to, så burde det ha lyst noen varsellamper for lenge siden.

Petoro har jeg veldig stor tillit til, men Petoro har i lang tid sagt at de ikke har ressursene til å følge opp det ansvaret de har fått etter fusjonen mellom Statoil og Hydro, for de har ikke lenger to parter å spille mot hverandre. Nå må de bare forholde seg til én aktør, og selv gjøre – skal vi si – motpartens rolle.

Hva gjør statsråden for å hindre at dette skjer igjen med så store verdier?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:10:36]:** For det første er det noen flere aktører igjen på norsk sokkel enn én etter at fusjonen mellom Hydro og Statoil fant sted, men det er ikke tvil om at det at de to store norske aktørene nå er én, har gitt nye utfordringer. Men jeg vil nok framheve Oljedirektoratets rolle i dette. Jeg nevnte også det i mitt innledende svar. Petoro har en åpenbar og svært viktig rolle i å være nettopp pådriveren i lisensen. Oljedirektoratet har på sin side en rolle i å følge opp myndighetsansvaret, og det jeg egentlig oppfatter ligger i representantens spørsmål, er å stille nok kritiske spørsmål og sette krav til lisensene, sette krav til selskapene, om at det skal ligge god samfunnsøkonomisk tenking bak planene på de enkelte feltene. Vi har en god historie i Norge på at man gjennom den type involvering har fått ut merverdier av feltene i Norge, og Troll er jo ett eksempel på det.

**Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:11:43]:** Statoil som oljeselskap har 80 pst. av styringen på sokkelen. Staten har jo formelt styringen på alt.

Petoro kunne før bruke Hydro og Statoil opp mot hverandre. Det var det som var mitt poeng, ikke at det ikke finnes andre aktører i dag. Men de er ikke av de samme dimensjonene.

Statsråden nevner Oljedirektoratet. ODs direktør Bente Nyland har sagt seg svært kritisk til det hun har sett. Hun har stilt en del spørsmål, og hun har sågar i en artikkel på offshore.no sagt at hun ønsker at vi skal kunne vurdere en ny operatør hvis man ikke følger det ansvaret man har som operatør, slik som man kunne tenke seg – og da sikter jeg til Heidrun-feltet – men taper 45 mrd. kr på vegne av fellesskapet. Er statsråden åpen for, hvis det er så mye penger som blir spilt vekk fordi man ikke har prioritert norsk sokkel høyt nok, å vurdere operatørskifte når konsesjoner skal tildeles på nytt?

**Statsråd Terje Riis-Johansen [12:12:51]:** Til siste del av spørsmålet, som går på det å vurdere operatørskap på nye felt, er jo håndteringen av det til enhver tid gjeldende operatørskap på ulike felt av svært stor betydning når nye operatørskap blir vurdert.

For øvrig er min tillit til Oljedirektoratet – og nettopp deres evne til å gjøre gode vurderinger opp mot lisensene og framdrifta der samt konkrete, faglige spørsmål som skal vurderes i den forbindelse – svært stor. Jeg tror det er viktig at vi har et oljedirektorat som er gode nok til å utføre den rollen, og som også av meg som statsråd, og av det politiske Norge, får lov til å ha den rollen som den faglige instansen de er og skal være. Og jeg lytter nøye til de vurderingene som kommer fra Oljedirektoratet.

**Presidenten:** Stortinget går tilbake til spørsmål 6, fra representanten Harald T. Nesvik, til helse- og omsorgsministeren. Spørsmålet vil bli besvart av kulturministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist.

## Spørsmål 6

**Harald T. Nesvik (FrP) [12:14:01]:** Jeg vil stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministerens settestatsråd, kulturministeren:

«Det er ennå ikke fattet en endelig beslutning knyttet til bygging av et nytt Molde sykehus, og vi ser også i mediene at det kontinuerlig pågår en debatt om det skal gjøres strukturelle endringer som til slutt vil kunne medføre at det blir ett felles sykehus for Nordmøre/Romsdal. Utredningene er i gang og har pågått lenge og det er et betydelig vedlikeholdsbehov i Molde dersom det blir en ytterligere utsettelse på byggestart slik det nå kan se ut som.

Når vil det bli tatt en endelig oppstartsbeslutning i denne saken?»

**Statsråd Anniken Huitfeldt [12:14:49]:** Som representanten Nesvik sikkert er kjent med, er utredning om sykehusbygging i Helse Nordmøre og Romsdal nå gjennomført. Rapporten ble overlevert Helse Midt-Norge den 6. oktober.

Tre ulike løsninger er utredet, i tråd med oppdraget som helseministeren ga til Helse Midt-Norge i mars i år. Alternativene er:

– ett nytt felles sykehus i Nordmøre og Romsdal

- beholde dagens to-sykehus-struktur og bygge nytt sykehus på Eikrem i Molde
- et nullalternativ, som innebærer bruk av dagens bygningsmasse, og at den oppgraderes

Jeg er kjent med at det arbeides med å forberede saken for de styrende organer i Helse Midt-Norge. Utredningen vil først bli behandlet i det lokale styret i Helse Nordmøre og Romsdal. Deretter vil den fremmes for styret i Helse Midt-Norge. I første omgang er dette en sak hvor det må tas en beslutning mellom de ulike løsningene som er utredet.

En bærekraftig helsetjeneste i årene framover stiller store krav til prioriteringer, ressursbruk og til investeringsbeslutninger. De regionale helseforetakene har et helhetlig ansvar for investeringer og drift av sykehusene. Det betyr at de har ansvar for å prioritere, planlegge og igangsette investeringsprosjekter. Forutsetningen er at dette gjennomføres innenfor vedtatte rammebetingelser. Helseforetakenes finansieringssystem understøtter det helhetlige ansvaret, der bevilgning til drift og investeringer overføres som rammer og ikke som øremerkede tilskudd.

Jeg og helseministeren har stor respekt for det arbeidet som gjøres i Helse Midt-Norge. Vi vil selvfølgelig lytte til de anbefalinger som det legges opp til. Samtidig kan vi ikke i dag gi noen signaler knyttet til når bygging av et eventuelt nytt sykehusbygg i Nordmøre og Romsdal kan komme i gang. Vi vil understreke at ved valg av sykehusløsning for Nordmøre og Romsdal må det legges vekt på gode faglige løsninger som også er økonomisk bærekraftige.

Det drives gode sykehus i Nordmøre og Romsdal i dag. Det betyr ikke at vi ikke ser behovet for en ny sykehusløsning i denne regionen. Men fram til dette er på plass, er vi opptatt av å sikre at befolkningen skal føle seg trygg på at de får de tjenestene som de trenger i dagens spesialisthelsetjeneste.

**Harald T. Nesvik (FrP) [12:17:11]:** Jeg kan garantere overfor statsråden hvordan helsevesenet fungerer med hensyn til prosessene. Det kjenner jeg litt til etter tolv år i helsekomiteen og fire år som leder av den – dette gjelder også i helseforetakene. Det er ikke det som er mitt spørsmål. Mitt spørsmål er: Hvor lenge skal befolkningen måtte vente før det blir tatt en beslutning?

Gjennom de tre alternativene som man nå har fått på bordet i forbindelse med utredningsprosessen, som man også er svært kjent med i regionen, er jo statsråden selv en medvirkende årsak til at det som var den opprinnelige planen, ble utsatt, og at man ser på flere ulike alternativer. Den opprinnelige planen var at man skulle bygge et nytt Molde sykehus. Så har det blitt forkuldret gjennom diverse nye innspill. Jeg gjentar spørsmålet mitt: Kan man i hvert fall snart få et svar? Jo lengre tid det tar før det blir tatt en beslutning, jo større problemer får man knyttet til rekruttering av nye personer og at fagpersonell søker seg bort fra de eksisterende sykehusene. Derfor er det viktig å få på plass en rask beslutning. Vil statsråden bidra til at så vil skje?

**Presidenten:** Presidenten vil minne om at taletiden må holdes. Det er en klokke foran representanten.

**Statsråd Anniken Huitfeldt [12:18:25]:** Jeg vil gjøre representanten Nesvik oppmerksom på at helseministeren har et veldig sterkt fokus på denne saken og det å foreta grundige utredninger. Når vi foretar grundige utredninger av hva man skal legge vekt på som skal gi pasientene det best mulige tilbudet, slik at folk som er syke skal få god behandling, er ikke det «forkludring». Det er tvært imot en veldig grundig saksbehandling, som helseministeren legger stor vekt på i denne saken.

De utredninger som nå er gjort, er ennå ikke behandlet, verken i det lokale helseforetaket eller i det regionale styret. Dette må en ta stilling til når utredningene er ferdige.

**Harald T. Nesvik (FrP) [12:19:03]:** Vi er kjent med at de ikke har fattet noen beslutning, men det er jo fordi det ble igangsatt en ny prosess. Det var jo fattet beslutning, til og med om tomtevalg, hvor i Møre og Romsdal et nytt sykehus skulle ligge, altså på Eikrem utenfor Molde. I foregående prosesser hadde man kommet i gang og til og med begynt å se på romprogrammet. Nå må man nærmest begynne på start igjen med å utrede tre ulike alternativer.

Jeg skal ikke forvente at kulturministeren skal kunne svare i detalj på hva helseministeren foretar seg. Men kan kulturministeren i hvert fall love meg at hun vil viderebringe et betydelig ønske fra befolkningen i dette distriktet om at statsråden involverer seg sterkt i saken for å få en rask avklaring, for for hver ekstra dag som går uten at man får signaler og det blir fattet en beslutning, tar det lengre tid før et sykehus eventuelt kommer på plass.

**Statsråd Anniken Huitfeldt [12:20:03]:** Jeg kan garantere representanten Nesvik at helseministeren har et veldig sterkt fokus på denne saken. Det å få gode helsetjenester for folk, krever noe annet av sykehusene våre enn det det gjorde før. Folk skal få den beste behandlingen. Derfor er vi nødt til å fatte beslutninger ut fra hva som er økonomisk bærekraftig, og ut fra hvordan man skal tilrettelegge seg gode fagfolk. Jeg kan garantere representanten at dette legger helseministeren vekt på i alt sitt arbeid.

**Presidenten:** Vi går da til spørsmål 11.

#### Spørsmål 11

**Hans Olav Syversen (KrF) [12:20:53]:** Over til kultur – men det kan jo også gi god helse!

«Vil statsråden kategorisk avvise, uavhengig av organisering innenfor et nytt nasjonalmuseum, muligheten for at Nasjonalgalleriet kan bestå slik publikum kjenner det i dag?»

**Statsråd Anniken Huitfeldt [12:21:14]:** Representanten Syversen vil være kjent med at det siden 2001 har blitt arbeidet med å finne en løsning for å bedre de utilfreds-

stillende bygningsforholdene som Nasjonalmuseet har slitt med i veldig mange år.

I den første tiden ble det utredet et alternativ som samlet all aktivitet i området på og rundt Tullinløkka. I St.prp. nr. 1 for 2008–2009 ble Stortinget informert om at departementet hadde satt i gang et arbeid med å utrede en alternativ lokalisering, dvs. en bygningsløsning på Vestbanen som skal romme alle funksjonene til museet, med tanke på at Nasjonalmuseet skal flytte hele sin aktivitet til Vestbanen. Det står på side 86.

Utredningsarbeidet ble sluttført i februar 2009, med en ekstern kvalitetssikring av resultatet. Anbefalingene derfra har vært entydige. Både museumsfaglig og økonomisk er et nybygg for Nasjonalmuseet på Vestbanen den klart beste løsningen.

Regjeringen har på det grunnlaget besluttet å sette i gang en arkitektkonkurranse om et nybygg på Vestbanen for Nasjonalmuseets samlede virksomhet innenfor billedkunst, kunsthåndverk og design. Stortinget fikk seg forelagt en utfyllende redegjørelse om saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2009, St.prp. nr. 67 for 2008–2009.

En grunnforutsetning for Vestbaneprosjektet er at museet skal kunne samle all sin aktivitet, unntatt arkitektur, på ett sted. Nasjonalmuseet vil derfor flytte de utstillingene som i dag er i Nasjonalgalleriet, til nybygget på Vestbanen når det er ferdig.

For mange av oss er det en verdi i seg selv å kunne møte visuell kunst i sin mangfoldighet på ett og samme sted. Det er på ingen måte slik at historisk kunst bare kan oppleves i en viss type bygninger og samtidskunst i andre type bygninger. Samlokaliseringen på Vestbanen vil bidra til en betydelig økning av interessen for og oppslutningen om hele det visuelle kunstfeltet med samtidskunst, design og kunsthåndverk, og arkitektur.

I en avisartikkel nylig beskriver museumsdirektøren et spennende perspektiv når han framhever hvordan museet innenfor et nytt, samlet bygningskompleks kan synliggjøre og formidle sammenhengen mellom den eldre kunsten og samtidskunsten. Å se sammenhenger tror jeg kan være lærerikt innenfor det visuelle kunstfeltet, som ellers i samfunnet.

For de rike samlingene som Nasjonalmuseet har ansvaret for, vil et nybygg bety en betydelig forbedring av sikrings- og bevaringsforholdene. I dag er dette mildt sagt utilfredsstillende. Det har bl.a. Riksrevisjonen påtalt i to rapporter om bygningsforholdene i Nasjonalgalleriet.

Et nybygg som inneholder hensiktsmessige og lett tilgjengelige utstillingsarealer, godt med magasinplass og moderne funksjonelle verksteder, vil sette museet i stand til å oppfylle formidlings- og bevaringsoppgavene sine på en mye bedre måte enn i dag.

Jeg ønsker at Nasjonalgalleriet også i framtiden skal fylles med aktivitet som står i stil med byggets egenart, men det har vi god tid til å ha en åpen diskusjon om.

**Hans Olav Syversen (KrF) [12:24:18]:** Det var jo en liten historisk gjennomgang, som det kanskje er litt ulike meninger om, bl.a. om i hvilken grad Stortinget faktisk

er fullstendig informert og har hatt mulighet til å diskutere de samlede rammer for den beslutningen som statsråden nå refererte til. Jeg minner om at det har vært fremmet et privat forslag her i Stortinget knyttet til akkurat den delen.

Jeg må tolke statsråden dit hen at hun nå har landet, og at Nasjonalgalleriet, slik vi kjenner det i dag, kommer til å bli historie. Som statsråden sikkert har sett, har det vært skrevet flere artikler i avisene enn den hun refererte til. Mitt spørsmål er: Er det slik at I.C. Dahl og Tidemand og Gude skal bli redningsbøyen for samtidskunsten? Er det den nye begrunnelsen for samlokaliseringen, slik vi kunne lese for noen dager siden?

**Statsråd Anniken Huitfeldt [12:25:26]:** Nei, I.C. Dahl skal ikke være noen redningsbøye for samtidskunsten. Men jeg har tro på at mange av de tradisjonelle maleriene kan vekke folks nysgjerrighet og interesse for samtidskunsten, og at nettopp muligheten til å se dette i en sammenheng vil være en stor fordel ved et felles nybygg.

Jeg er i likhet med representanten og andre opptatt av hva vi skal bruke Nasjonalgalleriet til i fremtiden. Man må i gang med et voldsomt rehabiliteringsarbeid for å ta vare på denne bygningen. Men dette minner om mange av de andre diskusjonene vi har hatt om eldre bygninger i hovedstaden. Det var en stor og viktig diskusjon om hva vi skulle bruke Universitetsbiblioteket til. Nå brukes det av Nasjonalbiblioteket, og bygningen er tatt godt vare på. Jeg har tro på at en åpen diskusjon – og vi har god tid til å ta den diskusjonen – kan være med på også å ta vare på Nasjonalgalleriet som bygning slik den er i dag.

**Hans Olav Syversen (KrF) [12:26:21]:** Da vender jeg nesen litt framover, for statsråden var inne på at hvordan det til syvende og sist blir seende ut på Vestbanen, også er av avgjørende betydning for hvilket uttrykk dette nye museet får, og hvilken bevissthet folket får for et nytt nasjonalmuseum.

Det er vel kjent at på denne tomten er det mange interesser. Vi hører at Utenriksdepartementet gjerne vil ha regulert inn et kontorbygg mer eller mindre sammen med dette nasjonalmuseet. Mange frykter, og det tror jeg ligger bak den uroen mange har vist med hensyn til flyttingen, at det samlede uttrykk på Vestbanen blir lite heldig dersom man skal presse inn altfor mye på for lite plass. Hvordan vurderer statsråden den siden av saken?

**Statsråd Anniken Huitfeldt [12:27:16]:** Spørsmålet knyttet til et eventuelt bygg for Utenriksdepartementet vil vi komme tilbake til og vurdere. Jeg vil be representanten se nøye på det som har kommet inn av forslag i arkitektkonkurransen. Det er meget gode forslag som har kommet inn, som jeg mener vil gjøre vestbanetomten til en veldig attraktiv møteplass for alle som i dag er opptatt av visuell kunst, og jeg har også tro på at dette bygget vil bidra til at langt flere kommer til å bli interessert i det visuelle kunstområdet, slik vi har sett hvordan interessen for Operaen har økt etter at vi fikk et nybygg for Operaen.

## Spørsmål 12

**Per Roar Bredvold (FrP) [12:28:04]:** Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«I Bondebladet av 30. september 2010 kunne vi lese om en gård drevet som et aksjeselskap. Dette synes jeg er flott.

Hvorfor er det da så vanskelig å få lov til å drive en skogeiendom som et AS?»

**Statsråd Lars Peder Brekk [12:28:22]:** Etter det departementet har fått opplyst fra kommunen, er den eiendommen representanten Bredvold refererer til, personlig eid og ikke et aksjeselskap. Det er altså en person, ikke et aksjeselskap, som eier jorden. Driften av eiendommen derimot skjer gjennom et driftsselskap som er organisert som et AS, og som har rett til å bruke eiendommen på grunnlag av leiekontrakter som har ti års varighet, og som aksjeselskapet ikke kan kreve å få forlenget. Det er ikke konsesjonsplikt for leieavtaler av slik varighet. I den konkrete saken som representanten Bredvold viser til, var heller ikke aksjeselskapets erverv av eiendommen med driftsbygning konsesjonspliktig, fordi eiendommen var under konsesjonslovens arealgrenser.

Selv om det likevel skulle oppstå konsesjonsplikt på grunn av eiendommens størrelse eller leietidens lengde, vil det i alminnelighet kunne gis konsesjon til driftsselskap. Normalt er derfor ikke organisering i driftsselskaper problematisk i forhold til konsesjonsloven, ei heller for skogeiendom. Jeg har derfor vanskelig for å forstå representanten Bredvolds problemstilling. Det er fullt mulig å drive en skogeiendom som AS, forutsatt at eierskapet til skogen er personlig.

Så langt om den konkrete saken det ble vist til. Den mer prinsipielle diskusjonen dreier seg om hvem som i hovedsak skal ha muligheten til å eie skog- og landbruks-eiendommer i Norge. Konsesjonsloven av 2004 viderefører målet om at landbrukseiendommer i størst mulig grad bør eies av fysiske personer som selv står for driften og bor på eiendommen. Det har i praksis over år vist seg å gi en stabil og rasjonell eierform som hindrer at landbrukseiendommer blir en ren kapitalplassering.

Loven sier samtidig at det kan gis konsesjon til selskaper med begrenset ansvar. Loven legger dermed til rette for fleksible løsninger i de tilfeller dette byr på fordeler som tradisjonelle eierformer ikke har. Det kan f.eks. være behov for å utnytte ressursene i et område gjennom samdrift. Avgjørelsen skjer da etter en konkret og individuell vurdering. Loven pålegger konsesjonsmyndigheten å legge vekt på hensynet til dem som har yrket sitt i landbruket.

Jeg har ikke tro på at et aksjeselskap generelt gir bedre muligheter og motivasjon for å investere i og drive en landbrukseiendom enn et personlig eie. Dersom lovens unntaksmulighet om å gi konsesjon til landbrukseiendom blir hyppigere brukt, vil dette kunne medføre vanskeligheter med å håndheve en boplikt som gir stabil bosetting. Aksjer kan selges videre uten konsesjon. Det betyr at personer uten interesse i eiendommen som bosted og arbeidsplass, og som bare investerer i eiendommen som

en ren kapitalplassering, kan bli eiere uten at det hindres gjennom konsesjonsbehandling. En fri omsetning av landbrukseiendommer kan derfor utgjøre en trussel mot distriktsbosettingen.

I et langsiktig perspektiv mener jeg at aksjeselskapsformen heller ikke er heldig med tanke på å ta vare på arealressursene. Norge har bare 3 pst. matjord, vi har ikke råd til at den bygges ned, gror igjen eller forringes. Skogressursene kan spille en avgjørende rolle i klimapolitikken, men vi er avhengige av at de forvaltes av eiere som har et tidsperspektiv på 50 til 100 år. Dette er bare to av hensynene eiendomslovgivningen er laget for å håndtere. Derfor skal personlig eierskap fortsatt være den viktigste eierformen i landbruket.

**Per Roar Bredvold (FrP) [12:31:33]:** Jeg takker statsråden for svaret. Svaret er vel for så vidt greit nok, men det jeg tenker mye på i denne saken, er at vi kanskje må tenke nytt. Det har aldri vært så mange gårdsbruk som står tomme som i dag, ca. 34 000, det har aldri vært så få som har vært bønder enten på deltid eller på fulltid, og interessen for å drive landbruk er i hvert fall ikke økende, dessverre. Så vi må gjøre noe, og derfor syntes jeg det var spennende det som sto i Bondebladet, at det var noen som drev en gård som et AS. Ifølge artikkelen drives denne på en god måte, «dyrevelferd står i høysetet», som det står, de investerer i forhold til inntektene sine, og som et AS har du også mer kontroll over inntektene dine. Så jeg ser egentlig bare fordeler med dette, og så kan man da overføre dette til et skog-AS også. Vi må tenke nytt, og det er der jeg synes at regjeringen og Senterpartiet og statsråden ikke er med på utviklingen.

**Statsråd Lars Peder Brekk [12:32:41]:** Jeg er enig i den beskrivelsen av driften som er presentert i Bondebladet den 30., som understrekes av representanten, og har ikke grunn til å si noe galt om driften av det gårdsbruket, som eies personlig, men som drives gjennom et aksjeselskap. Det som jeg prøvde å understreke i mitt forrige svar, var at det er faktisk fullt mulig å gjennomføre det, forutsatt at en har et personlig eierskap til eiendommen, og at en har en avtaleperiode som er begrenset til ti år – da utløses ikke konsesjonsplikt.

**Per Roar Bredvold (FrP) [12:33:18]:** Jeg takker statsråden nok en gang for svaret, og jeg tror at man må se lenger enn ti år. Jeg synes ikke det er greit, men jeg hører at statsråden synes det er greit med en slik tiårsperiode – men hva da etter ti år? Når man skal investere i en landbrukseieendom, er det ofte investeringer som går over mange år, mange flere år enn ti år, og når man ser på hva avskrivningsreglene for en driftsbygning innebærer, er det atskillig mer enn ti år, og slik er det for mye utstyr også, så det er jo en langsiktig investering. Så jeg synes det er helt feil at det bare skal være ti år.

Men jeg kommer tilbake til det jeg sa, at det er en nedgående trend i landbruket, dessverre, og skal vi opprettholde bosettingen bl.a., tror jeg at vi politikere må tenke nytt, vi må tenke annerledes, vi må tenke slik at vi får

inn ungdom, og ungdom tenker ikke på samme måte som ungdom gjorde før. Man vil ha fritid, man vil ha ordnede økonomiske forhold og mange andre ting som ikke var før. Før ble man født på en gård, man levde på en gård og døde på en gård, men slik er det ikke i dag – man ønsker noe mer.

**Statsråd Lars Peder Brekk [12:34:22]:** Tradisjonelt eierskap i landbruket og i skognæringen er det personlige eierskapet. Det har gjennom mange, mange års erfaring vist seg å gi gode resultater i forhold til bosetting, sysselsetting og drift. Vi har et totalt antall landbrukseiendommer i 2009 på i overkant av 186 000, av dem er det 1 856 som eies av AS. Hvis vi snakker om skogeieendommer på mer enn 25 dekar produktiv skog og mindre enn 5 dekar jordbruksareal, er det til sammen 13 771, og av disse er 422 eid av AS. Så det er tilfeller, og det er mulig gjennom dispensasjoner å gjennomføre det. Men utgangspunktet mitt og utgangspunktet i lovverket er at det personlige eierskapet skaper stabilitet, langsiktighet og mulighet for god utvikling innenfor landbruket og skognæringen.

#### Spørsmål 13

Fra representanten Rigmor Andersen Eide til arbeidsministeren:

«Attføringsbedriftene i Møre og Romsdal har fått skriftlig melding fra Nav om dramatisk nedjustering av antall tiltaksplasser fra 1. januar 2011. På tross av at alle tiltak har kø og at store ubrukte midler ble tilbakeført fra Nav til Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2009, har Nav Møre og Romsdal sendt varsel om justering av antall tiltaksplasser.

Er dette i tråd med regjeringens politikk, og vil ikke en slik nedjustering gjøre at færre yrkeshemmede kommer i jobb?»

#### Spørsmål 14

Fra representanten Vigdis Giltun til arbeidsministeren:

«I årets budsjett foreslås det at særreglene for dagpengemottakere over 64 år avvikles fra 2011. Begrunnelsen er at eldre ikke skal stimuleres til passive ytelser før pensjonsalder. Det betyr i klartekst at mange eldre som ikke klarer å finne en ny jobb i et tøft arbeidsmarked, risikerer å stå uten inntekt.

Ser statsråden at dette vil føre til at mange eldre arbeidsledige, som har opplevd oppsigelse og tap av arbeid, vil bli tvunget til å ta ut pensjon tidlig og ende opp med en lav pensjon resten av livet?»

#### Spørsmål 15

Fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til arbeidsministeren:

«Stadig flere familier med sterkt pleietrengende barn



er i ferd med å bryte sammen psykisk og fysisk etter at Nav har fratatt dem retten til pleiepenger. Den offentlige utmattelsen har pågått over år, og familiene har sammen med foreldreorganisasjonen Hjernebarna Norge bedt regjeringen om hjelp siden november 2009. De er fortvilet og har en følelse av at statsråden hverken ser eller hører dem.

Ser statsråden at saken slik den har utviklet seg, bidrar til å ødelegge flere familier, og hva gjør statsråden for å få slutt på dette uverdige spillet?»

#### Spørsmål 16

Fra representanten Bård Hoksrud til arbeidsministeren:

«Tall som ble presentert i Telemarksavisa 8. oktober, viser at så mange som en av tre personer i Skien er på en eller annen form for støtteordning fra det offentlige. Forutsetningen med Nav-reformen var å hjelpe personer som på en eller annen måte stod utenfor arbeidslivet tilbake i jobb. Så langt er erfaringene med den nye reformen det motsatte av det man forutsatte da reformen ble innført.

Hva vil statsråden gjøre med rapporten fra Skien, og hvilke nye tiltak vil statsråden sette i verk for å stoppe denne utviklingen?»

**Presidenten:** Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

#### Spørsmål 17

**Presidenten:** Dette spørsmålet, fra representanten Olemic Thommessen til arbeidsministeren, vil bli besvart av fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren som rette vedkommende.

**Olemic Thommessen (H) [12:35:32]:** Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeidsministeren:

«Nordisk språksamarbeid handler i stor utstrekning om hvilke praktiske samarbeidsprosjekter en makter å få i stand. Her spiller samarbeid i den offentlige forvaltningen en stor rolle. Et felt er samarbeidet om terminologiarbeidet, et annet kunne være samarbeid om oversettelsene av EU-dokumenter, der språklig koordinering ville gi gevinster over tid.

Mener statsråden offentlig sektor kunne gi bedre bidrag til nordisk språkkoordinering, og hvilke tiltak vil hun eventuelt iverksette?»

**Statsråd Rigmor Aasrud [12:36:21]:** Det nordiske språkfelleskapet er en grunnpilar i det nordiske samarbeidet. Språkdeklarasjonen som ble vedtatt av Nordisk Råd i 2006, er et viktig policydokument. Den har et langsiktig og bredt perspektiv. På kort sikt skal innsatsen konsentreres om tiltak som bidrar til å bedre nabospråkforståelsen blant barn og ungdom.

Representanten Thommessen tar opp bl.a. samarbeid på terminologiområdet. Utenriksdepartementet deltar i

det nordiske terminologisamarbeidet gjennom Nordterm. Nordterm er et forum for nordiske organisasjoner som jobber med terminologiarbeid. UD har i dette forumet bl.a. presentert sin terminologidatabase for EU-relatert terminologi, som er tilgjengelig på Internett.

UD har utstrakt kontakt med Islands utenriksdepartement om oversettelse av EU-rettsakter som skal innlemmes i EØS-avtalen. Samarbeidet gjelder bl.a. dokumentformater, programvare for oversettelse og arbeidsprosesser. Dette fører til økt kvalitet og bedre arbeidsflyt.

Jeg har sammen med justisministeren tatt initiativ til et lovgivningsseminar som holdes i København i neste måned. Formålet med seminaret er å stimulere til kontakt mellom de som arbeider med forberedelse av nasjonal lovgivning og implementering av EU-direktiv i de nordiske landene. Som en oppfølging av seminaret kan det være interessant å se på mulighetene for større samordning også på språksiden.

Offentlig sektor er en stor aktør i alle nordiske land og påvirker rammebetingelsene for språkutvikling. Jeg vil drøfte med mine nordiske kollegaer hvordan samarbeid innen offentlig sektor kan bidra til bedre språkkoordinering. Tiltak som kan vurderes nærmere, er f.eks. videreutvikling av samarbeid på tjenestemannsnivå, bl.a. nordisk tjenestemannsutveksling.

Formålet med denne ordningen er å gi ansatte i staten, sentralt og lokalt, bedre kunnskap om forvaltningen og lovgivningen i de nordiske landene på sitt eget fagområde. Dette er en god anledning til å lære om hvordan andre nordiske land løser utfordringen på eget fagområde.

Av øvrige prosjekter innen offentlig sektor vil jeg nevne «Klart språk i staten», som mitt departement har initiert og finansiert. Her har vi latt oss inspirere av tilsvarende arbeid i de andre nordiske landene. I den nordiske språkdeklarasjonen er nettopp klarspråkarbeid nevnt som et område der Norden bør framstå som en språkpolitisk foregangsregion.

**Olemic Thommessen (H) [12:38:57]:** Jeg takker for svaret.

Her var det jo flere positive grep, bl.a. samarbeid på tjenestemannsnivå, som også vil være viktig i forhold til grensehinderproblematikken. Men jeg kunne nok ønsket meg litt flere konkrete forslag. Jeg tror man bør gjøre en gjennomgang i statsapparatet for å se om man kan finne noen muligheter.

Jeg nevnte i spørsmålet EUs store mengde av dokumenter som oversettes til de skandinaviske språk. Meg bekjent er det ikke noe samarbeid i oversettelsesarbeidet mellom Sverige, Danmark og Norge. Jeg har prøvd å finne ut om det er det, og svaret har vært entydig nei.

Hvis man skal foreta en språkkoordinering, er det viktig å være før ute enn det som er tilfellet når språket allerede er innarbeidet i de enkelte land. Man må rett og slett ligge litt foran utviklingen. Hvis man hadde greid å få et felles grep på oversettelsene, altså koordinert oversettelsene, ville man faktisk for en gangs skyld kunne ligge foran utviklingen. Kunne statsråden tenke seg å se på den muligheten?

**Statsråd Rigmor Aasrud [12:40:10]:** Jeg er enig med representanten Thommessen i at det hadde vært en fordel om vi kunne hatt god koordinering mellom alle de nordiske landene når det gjelder oversettelse av EU-dokumenter. Men det er sånn at Sverige, Finland og Danmark jo har en annen tilknytningsform til EU enn det vi har, og får sine dokumenter oversatt i kommisjonen. Derfor er det utviklet et samarbeid mellom Norge og Island for å ivareta i alle fall disse landenes behov for fellesskap når det gjelder dokumenter, dokumentformat og programvare.

Så er det også et annet forhold som jeg har lyst til å nevne, som jeg tror er ganske avgjørende hvis vi skal komme videre i denne saken, og det er å jobbe med språkteknologi. Her ligger det mange muligheter hvis vi klarer å få opp elektroniske ordbøker, databaser på ord. Det jobbes det med, men her er det nok et godt stykke arbeid igjen før vi er i mål med å ha et godt nok system i alle de nordiske landene.

**Olemic Thommessen (H) [12:41:13]:** Når det gjelder teknologisamarbeid, er det sikkert og visst at det er et stykke frem. Det er et veldig viktig felt, men bl.a. de nasjonale instansene som skal ivareta det i Norge, har hatt en veldig ujevn utvikling. Her er det rikelig rom for bedring, og jeg håper at statsråden vil bringe det med seg både inn i regjeringsapparatet og til nordiske instanser.

Når det gjelder EU-dokumenter, er det jo slik at Island ikke er en del av det skandinaviske språkfellesskapet, selv om språket er beslektet. Så sånn sett er det egentlig ikke noen språkkordineringseffekt i at Norge samarbeider med Island om dette.

Er det virkelig slik at vi som et utenforland vil være avskåret fra å finne et enhetlig grep i noe så enkelt som det å foreta oversettelser? Det har jo ikke noen politisk betydning som sådan, utover det at man kunne finne frem til felles ord og uttrykk, eller nærliggende ord og uttrykk der det vil være nødvendig.

For øvrig er det heller ikke noen koordinering mellom Sverige og Danmark. Koordineringen som jeg har sett eksisterer, er mellom Finland og Sverige, av naturlige årsaker.

**Statsråd Rigmor Aasrud [12:42:22]:** Jeg er enig i at det er mye ugjørt når det gjelder terminologiarbeid, og det går det an å gjøre uavhengig av hvem som oversetter dokumenter.

Språkrådet har jo et eget arbeid knyttet til terminologi, og det som er nytt i Norden, er at man har et mer etablert nettverk mellom språkrådene. Der kommer det en medarbeider på plass i begynnelsen av januar. Mitt håp er at det at vi får et mer systemisert arbeid mellom språknemndene i Norden, kan bidra til at også terminologiarbeid kommer høyere på dagsordenen. Jeg tror det er der vi kan løse det å finne enkeltord som vi kan bruke sammen.

Selv om det kanskje ikke er det viktigste i den sammenhengen, vil jeg også nevne det arbeidet som skjer med å utvikle nordiske dataspill. Det er jo mange felles ord der som vi drar nytte av. Jeg tror det arbeidet som skjer i

Nordisk Råd med nordisk finansiering av dataspill, også er med på å lage en del felles ord, som vi vil ha nytte av i det videre arbeidet.

#### Spørsmål 18

Fra representanten Robert Eriksson til arbeidsministeren:

«Arbeidsledige nordmenn kan søke Nav om attest E303, som gir rett til å beholde norske dagpenger mens man søker jobb i et annet EØS-land, inntil tre måneder. De har ingen melde- eller rapporteringsplikt til Nav. Tall fra første halvår i år tyder på at flere vil ta med dagpengene til Spania i år enn tidligere. Spania har som kjent en ledighet på hele 20 pst. og 40 pst. for ungdom.

Vil statsråden ta initiativ til å skjerpe inn reglene for melde- eller rapporteringsplikt for denne gruppen dagpengemottakere?»

**Presidenten:** Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

#### Spørsmål 19

**Øyvind Håbrekke (KrF) [12:43:37]:** «Signaler fra barnevernet tyder på at knapphet på såkalte sentre for foreldre og barn fører til at svært små barn må tas ut av hjemmet og skilles fra foreldre bare fordi det er for få plasser tilgjengelig. Disse sentrene er viktige tidlige tiltak som kan redusere behovet for omsorgsovertakelser.

Hva gjør statsråden for å sikre nok plasser på sentre for foreldre og barn?»

**Statsråd Audun Lysbakken [12:44:08]:** Jeg er enig med representanten Håbrekke i at sentre for foreldre og barn er et viktig tiltak for å gi tidlig hjelp, og tidlig hjelp er noe vi prioriterer høyt i barnevernet.

Disse sentrene benyttes som hjelpetiltak til vanskeligstilte foreldre og barn med tanke på styrking av foreldrefunksjonen. Men de benyttes også i forbindelse med kartlegging og utredning av foreldrenes omsorgsevne og videre hjelpebehov.

Per i dag er det 20 sentre for foreldre og barn fordelt over alle regionene i landet. 14 av disse sentrene drives i statlig regi, de øvrige er i kommunal eller privat regi. Jevnt over er det sånn at det er høyt belegg ved sentrene, og beleggsprosenten økte noe fra i fjor. To av regionene i Bufetat melder om overbelegg.

Plasseringer i sentrene er definert som frivillige hjelpetiltak, og beboerne samtykker derfor til plassering. Det er kommunen som foretar plasseringene, og så skal statlig regional barnevernsmyndighet bistå ved plasseringer.

Dette er sentre som forutsettes å ha høy kvalitet, men som tidligere ikke har vært godt nok regulert. I lov av 19. juni 2009 om endringer i barnevernsloven, som trådte i kraft 1. januar i år, ble det bestemt at sentrene for foreldre og barn skulle inntas i lovens kapittel om institu-

sjoner. Private og kommunale sentre skal etter lovendringen godkjennes av statlig regional barnevernsmyndighet, og fylkesmannen skal føre tilsyn med alle sentrene.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har utarbeidet forslag til egne forskrifter som ivaretar det mangfold og den fleksibilitet som tiltakene representerer. Forslag til forskrifter til sentre for foreldre og barn ble sendt ut på høring før sommeren. Vi har mottatt mange gode innspill til forskriften, og den forventes å tre i kraft innen utgangen av 2010. Det er et helt konkret tiltak for å kunne sikre god og forsvarlig kvalitet på sentre for foreldre og barn.

Jeg følger nøye med på utviklingen av sentrene. Vi har en veldig tydelig førsteprioritet i dette statsbudsjettet, og det er å få flere stillinger i det kommunale barnevernet. Det begrenser hvilket økonomisk handlingsrom vi ellers har. Men i enkelte regioner kan vi, som en konsekvens av at stadig flere barn bor i fosterhjem, få en overkapasitet på statlige institusjonsplasser. Derfor vil jeg be statlig regional barnevernsmyndighet om å vurdere muligheten for å øke antall plasser i sentre for foreldre og barn. Videre vil jeg gjennom forskning om hjelpetiltak, som skal igangsettes i løpet av neste år, be om at man ser nærmere på disse sentrene, slik at vi får enda mer kunnskap om hvordan de kan utvikles til det beste for de familiene som trenger dem.

**Øyvind Håbrekke (KrF) [12:47:14]:** Jeg takker for svaret.

Jeg er glad for at statsråden ønsker å jobbe videre med denne problemstillingen. Det er likevel veldig bekymringsfullt at det meldes om overbelegg i to av regionene på den type senter, nettopp fordi dette er så tidlige tiltak. Det er snakk om så små barn at det ikke bør stå på noen tilgjengelige plasser for å hjelpe en så sårbar gruppe.

Men jeg blir desto mer foruroliget over situasjonen når jeg ser oppslaget i Dagbladet i dag, der ansatte i barnevernet sier at man ikke får lov til å fortelle at det er økonomi som er grunnen til at sakene treneres, at man må finne på fiktive historier, og at det tegnes et bilde av det statlige barnevernet der man setter hensynet til økonomi foran hensynet til barnets beste. Er det den type vurderinger som også gir seg utslag overfor foreldre og barn når man behandler saker som burde angå barns beste?

**Statsråd Audun Lysbakken [12:48:24]:** Nei, det som ligger til grunn for de prioriteringer vi gjør, er barnas beste. Derfor har det vært satset på utbygging av disse sentrene, derfor har vi tatt det inn i loven, derfor lager vi nå en forskrift, og derfor vil vi se på mulighetene for å øke kapasiteten i tråd med at annen institusjonskapasitet blir ledig. Samtidig er det slik at vi, når det gjelder de midlene som går til barnevernet, velger veldig tydelig å prioritere førstelinjen, fordi vi har hatt en økning i bevilgningene til Bufetat på 70 pst. siden Barnevernsreformen i 2004. Vi ri-

sikerer å få et barnevern med en stor overkropp og tynne bein. Det vil vi ikke ha, og derfor må mest mulig av de store pengene nå ut til førstelinjen, der de fleste barna er, og der muligheten for å nå flere gjennom tidlig innsats er størst. Derfor er det en klar prioritering. Samtidig skal nødvendige tiltak gjennomføres og ikke settes til side av hensyn til økonomi.

**Øyvind Håbrekke (KrF) [12:49:29]:** Jeg er glad for at statsråden har startet på jobben med å gjøre noe med den kritiske situasjonen i det kommunale barnevernet, men det er i den såkalte store overkroppen, altså det statlige barnevernet, at problemene nå er avdekket veldig tydelig – i Dagbladet i dag, gjennom at det refereres til et brev som er sendt ut til fagteamene i Region øst, der det står «Fortsatt utsette/avvente plasseringer ihht bv. §4.4-5. ledd». Og professor Gudrun Holgersen ved Universitetet i Bergen uttaler også i Dagbladet i dag at dette er brudd på barnevernsloven.

Så jeg må spørre statsråden igjen: Er det slik at det er økonomiske hensyn som overstyrer de faglige vurderingene i barnevernet, eller er reportasjen i Dagbladet rett og slett oppspinn?

**Statsråd Audun Lysbakken [12:50:37]:** Representanten har skiftet tema i løpet av spørsmålene, men la meg svare likevel.

Det er slik at barnevernslovens krav om at vurderinger av barnets beste skal ligge til grunn, selvfølgelig ligger til grunn for barnevernets arbeid. Det betyr at nødvendige tiltak ikke skal settes til side av hensyn til økonomi. Samtidig er det også slik at det er viktig at Bufetat gjør det de kan for å holde budsjettene sine. Det er altså ikke noe regjeringen har funnet på i løpet av året, men noe vi har fått en tydelig marsjordre om fra alle partier i Stortinget, fordi det har vært bred enighet om at det er behov for å få kontroll på utgiftssituasjonen i Bufetat. Da er det slik at også opposisjonen må bestemme seg for om det de ber om i det statlige barnevernet, er organisatoriske endringer som gjør at vi kan bruke pengene mer effektivt, eller mer penger. Man kan ikke be om begge deler, slik som opposisjonspartiene har en tendens til å gjøre, litt etter hvordan dagsordenen i avisene forandrer seg.

**Presidenten:** Dermed er sak nr. 2, dagens ordinære spørretime, avsluttet.

Sak nr. 3 [12:51:48]

*Referat*

**Presidenten:** Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.